Postimees

Ilmub iga päew.

Toimetus ja peakontor Tartus, Jaani 11.

Toimetus ja kontor Tallinnas, Wene 1.

Telefonid Tartus: Tegewtoimetaja 2-86, siseriigi ja Tartu teadete toim. 1-86, kaugeköned 9-86, ärijuhatus 65, talituse üldtelefon 80, raamatukauplus 2-50.

Telefonid Tallinnas: Toimetus 30-81, kontor 16-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soowil.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti, teksti sees 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti mm weeru laiuses. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha waliku soowe täidetakse ainult wõimalust mööda.

Üksik number 5 senti.

„Postimehe" ja ta maksuliste lisade tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 120 s., 6 kuud 725 s., 12 kuud 1400 senti.

Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 senti.

Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära wiies: 1 kuu 125 s., 2 k. — 250 s., 3 k. — 320 s., iga lisakuu 100 s., 6 kuud 600 s., 12 kuud 1200 senti.

Wälismaale — 4 krooni kuus. Poola, Leedu, Lätimaale — kodumaa hinnad.

„Maamees" 30 senti kuus. „Sädemed" 120 senti aastas, 60 senti poolesaastas, üksiknumber — 35 senti; ilmub 4 korda aastas. „Lasteleht" 10 s. k. „Terwis" 160 s. aastas, 80 s. poolesaastas, üksiknumber — 45 s.; ilmub 4 korda aastas. — Aadressi muutmine 25 s.

Nr. 109 Neljapäewal, 23. aprillil 1931. Tänast lehte 8 lehekülge 75. aastakäik.

CENTRAL

Neljapäeval, 23. apr. s. a. ja edasi.
Suure kunstilise väärtuse tõttu kooliópilastel vaatamiseks lubatud.

Kuna raske on iga kord tabada publ. soove ja et kord põhjalikult jõuda selgusele, millise iseloomuga filmid ja missugused filmitähed Tartu publikumile vastuvõetavamad, korraldab „CENTRALI" juhatus tänase eeskavaga alates kinokülastajate keskel ankeedi.

Algava ankeedi jaoks oleme oma hiigla suurfilmide repertuarist välja valinud neli iseloomustavamat superfiimi. Ankeedi esimeseks filmiks jookseb: Filmikunsti pärl! Teos, mille kohta ka ülikiitvad otsused ja vaimustusavaldused liig nõrgad.

Unustamata ja nõiduslikult ilus helifilm!

Pagana armulaul

Ilusaim armastusromaan 12 osas. Peaosades:

Ramon Novarro, Dorothy Janis, Renée Adore.

Üllatus publikumile: Filmis laulab Ramon Novarro korduvalt nõiduslikkudest helidest koosnevat „PAGANA ARMULAULU", milline vallutanud kogu maailma ja Columbia grammofoniplaatidel levinenud paljudes miljonites eksemplaarides. Kes kord kuulnud, ei suuda ilmgi seda laulu unustada.

NB. Teiseks ankeedi filmiks lavastatakse hiiglafilm: „MAROKKO"
Peaosades Marlene Dietrich, Gary Cooper.

Kauges Vaikses ookeanis asetsevad värvikülluste lillede ja idülliline rahu saared... nende kohal hõljuvad oreoolina kullakarvalised pilved... Keset seda nõiduslikku maastikku hargneb meie silmile seninägematu õilis armastusromaan. On midagi ülevat puhast, pühalikku selle noore pagana ennastohverdavas armastuses, kelle ainus jumal on loodus ja kelle ainuke seadus on — armastus.

Tõesti, ei ole valgel linal seni nähtud ega vist saagi näha sarnast filmiteost, mis köidab nagu vägev magneet silmad ekraani külge.

Igale kinokülastajale antakse kassast tasuta 6-lehekülgeline brošüür ühes ankeedi filmide peaosades esinevate näitlejate piltidega ja ankeedi tingimiste ning ankeedi täpse repertuaari äratähendamisega.

Eeskava lisaks ülihuvitav

heligrotesk

Üllatus kinopublikule

Tähelepannes käesolevat majanduslikult rasket aega, kus paljud peavad liig kõrgete pileti hindade tõttu kinodest eemale jääma, on otsustanud kino „APOLLO" juhatus kinoskäimise teha kõikidele kättesaadavaks. Seepärast alates neljapäevast, 23. aprillist s. a. muudetakse kino „APOLLO"

RAHVAMAJA APOLLO'KS

järgmiste **ülilodavate pääsetähtede hindadega:**
II k. 15 s., I k. 20 s., rõdu 30 s., loož 40 s.

Sellest ei tule aga järeldada, et ka filmide kvaliteet sama võrra langeks. Meie arvestame kinoskäijate arvu tõusuga ja see võimaldab meile publikumile pakkuda kõrgeväärtuslikke esietenduse filmiteoseid, nagu see viisiks igalpool välismaadel. Tartus ei ole seni olnud ühtegi odavahinnalist heade filmide kino, missugune nähe täiesti ebanormaalne. Meile jääb arusaamatuks, miks heade filmide nägemine on ainult jõukate inimeste eesõigus.

RAHVAMAJA „APOLLO" avamiseks jookseb kunstiväärtusline ülipõnev ja meeliköitev heli-suurfilm

Kuristiku äärel

ESIETENDUS TARTUS! PEAOSADES KÕIGE KUULSAMAD FILMISUURUSED

Emil Jannings, Gary Cooper, Esther Ralston.

Lisaks nõiduslikult ilus **HELIGROTESK.** Algus kell 5, pühap. kell 10 hom.

Wene kaubarong Waiwara juures kraawis.

13 transiitrongi wagunit purunesid, 10 kraawis. — Inimestega õnnetust ei juhtunud.

Waguni telje purunemise tagajärg. Tee parandus kestab 1½ päewa.

Narwast, 22. apr. Täna kell 10 h. jooksis Waiwara ja Auwere jaama wahel roobastest wälja Nõukogude Wenesse minew transiitrong. 13 wagunit purunes täielikult, kuna 10 wagunit wigastatult tee kõrwale langesid. Tee on 200 meetri pikkuselt rikutud.

•

Tallinnast afus Narwa poole teele Wene transiitkaubaga tädetud suurem rong.

Wagunitel oli peal maksimaalne koormatus.

Rongil oli põllutööriistu ja rauakaupa, mis oli laewadel toodud Tallinna ja pidid minema Wenemaale. Reis läks wahejuhtumiseta kuni Waiwarast läbi. 295. kilomeetril sündis aga õnnetus. Seal algab mäenõlwak, mis küllalt järsk. Harilikult sõidetakse selleşt mäenõlwast alla täiskoormatuse juures ettewaatlikult ja pidurdatult. Mäeweeru alla jõudes murdus wiiendal wagunil telg. Selle tagajärjel jäi wagun teele ja järgnewad wagunid jooksid täie hooga esimestele sisse. Tekis määratu suur rusude hunnik. 13 wagunit olid täiesti purunenud, samuti wagunites olew kaup. 10 wagunit, mis asusid rongi lõpul, jooksid roobastest wälja ja kukkusid ümber. Wedur ja esimesed neli wagunit jäid terweks. Sellest järeldatakse gi, et õnnetus tuli wiienda waguni telje purunemisest.

Inimestega õnnetust ei juhtunud.

Ainult konduktor, kes hüppas rongilt maha, sai põrutusi.

Kell 12 päewal sõitis õnnetuse kohale Narwast abirong. Kohe algas tee puhastamine kaubast ja purunenud wagunitest.

Tee parandamine ja kordaseadmine wõtab aega, kuid järgnewate rongide liikumises erilisi muudatusi ei tule, sest tööjõudu sai küllaldaselt kohale.

Õnnetusest teatati otsekohe ka Tallinna.

Täiendawalt kuuleme: Platwormwagun, millel telg purunes, oli laaditud rauaplaatidega. Raudteeliin on õnnetuse tagajärjel purustatud 100 meetri pikkuselt ja selle parandamine kestab umbes 1½ päewa. Selle tõttu ei saa praegu Tallinna-Narwa wahel liikuwad rongid mitte otsekohe edasi sõita, waid reisijatel tuleb ümber istuda Narwast wastutulewale rongile.

Praegu laotakse kaupa purunenud wagunitest ümber uuele rongile, et seda siis edasi saata.

Ameerika uputab nisuturgu.

Mitme aasta ülejäägid paisatakse Euroopa turule.

New-Yorgist, 22. apr. Teisipäewa hommikul sai teatawaks, et Ühisriikide põllutööministeerium kawatseb paisata Euroopa wiljaturule 175 miljonit buschelit nisu. See teade tekitas Ameerikas wäga suurt sensatsiooni ja mõjus ka Liverpooli turule, nagu sealt telegrafeeriti.

Teade ilmus „New-York Timesis" ja oli saadetud Washingtoni korrespondendi poolt, kes harilikult on hästi informeeritud.

Ühisriikide põllutööminister Stow lükkas selle teadaande küll ümber, kuid tunnistas siiski, et tahetawat teha katset, müüa 1. juuliks maailma wiljaturule 35 milj. buschelit nisu, mis on praegu ladudes Atlandi ookeani, Mehiko lahe ja loodepoolsetes sadamates. 7 milj. buschelit olewat sellest nisust juba realiseeritud. Stow tähendas weel, et stabiliseerimise ostusid ei tehta 1931. aasta lõikuseşt.

Ajakirjanikkude poolt algas peale selle teatawaks saamist tormijooks maakleritele Wall Streetil. Peaaegu kõik wiljamaaklerid usuwad, et siiski eelpool nimetatud wiljamüük põllutööministeeriumi poolt teostatakse.

Mäss Gruusias ja Aserbeitschanis.

Berliinist, 22. aprillil. „Vorwärts" teatel on uuesti puhkenud talupoegade mässud Kaukaasias. Wastuhakkamised olewat tingitud sunniwiisilisest kollektiwiseerimisest. Ida-Gruusias tegutsewat mässajad päris plaanikindlalt. Mässajaid olewat seal 2000 meest. Ka läänepoolses Gruusias olewat seisukord wäga pinew. Aserbeitschanis olewat umbes 6000 talupoega mässamas. Mitmes kohas on olnud weriseid kokkupõrkeid talupoegade ja punawäe wahel.

Töötute meeleawaldus Riias

Kommunistide käsi mängus.

Riiast, 22. aprillil. Tööbörsi ees panid tööta tööliseş, umbes 600 isikut, kolmapäewal e. l. meeleawalduse toime. Mitmed aknad purustati. Lõhuti ka mööblit. Määratlejad tahtsid tungida raekotta, kuid politsei takistas neid. Üle poole meeleawaldajatest oli naisi, kes kommunistide poolt üles olid kihutatud. Kihutusmiitingu pidamise katse aeti meeleawaldajatel nurja.

8 „denaturka" ohwrit Lätis.

Riiast, 22. aprillil. Ühes Riia kingsepatööstuses said 8 töölist, nende hulgas ka meister, mürgituse denatureeritud piiritusе joomisel. 5 meest on juba surnud. Ka teiste elu on hädaohus.

Iseseisew Islandi wabariik.

Saar tahab iseseiswust.

Reykjawikist, 22. aprillil. Islandi pealinnas pandi wiime suuri meeleawaldusi Daani wastu. Ühel üliõpilaste koosolekul wõeti wastu resolutsioon, milles nõutakse Islandile täielikku iseseiswust ja Islandi wabariigi wäljakuulutamist.

Teatawasti on Island Daaniga personaalunioonis: Daani kuningas on ühtlasi Islandi kuningaks.

TARTU LINNA TÖÖSTUSKOOL.
Tartus, Kalda tän. nr. 16, telef. 6-15.

Uus autokursus

algab kolmap. **29. apr. s. a.** Õppetöö korraldatud nii, et kursuse algosas uute osavõtjate vastuvõtmine võimalik. Endistele kursantidele on **lähemad eksamid** 27. skp., eelkatsed 24.—25. skp., järgmised eksamid umbes 3—4 nädala pärast.

Londoni ja Leedsi wahel ühendust pidaw kiirrong libises wale pööranguasetuse tõttu roopast wälja. Nagu ime läbi ei saanud õnnetuse puhul reisijateşt ükski surma ega wigastada.

Ühendus esimese mai demonstratsioonide ettewalmistamisega on wangistatud Poolas mitmel pool kommuniste.

On konfiskeeritud suurel hulgal kihutuskirjandust.

Õnnetuse meeleawaldus Riias

Kommunistide käsi mängus.

Riiast, 22. aprillil. Tööbörsi ees panid tööta tööliseş, umbes 600 isikut, kolmapäewal e. l. meeleawalduse toime. Mitmed aknad purustati. Lõhuti ka mööblit. Määratlejad tahtsid tungida raekotta, kuid politsei takistas neid. Üle poole meeleawaldajatest oli naisi, kes kommunistide poolt üles olid kihutatud. Kihutusmiitingu pidamise katse aeti meeleawaldajatel nurja.

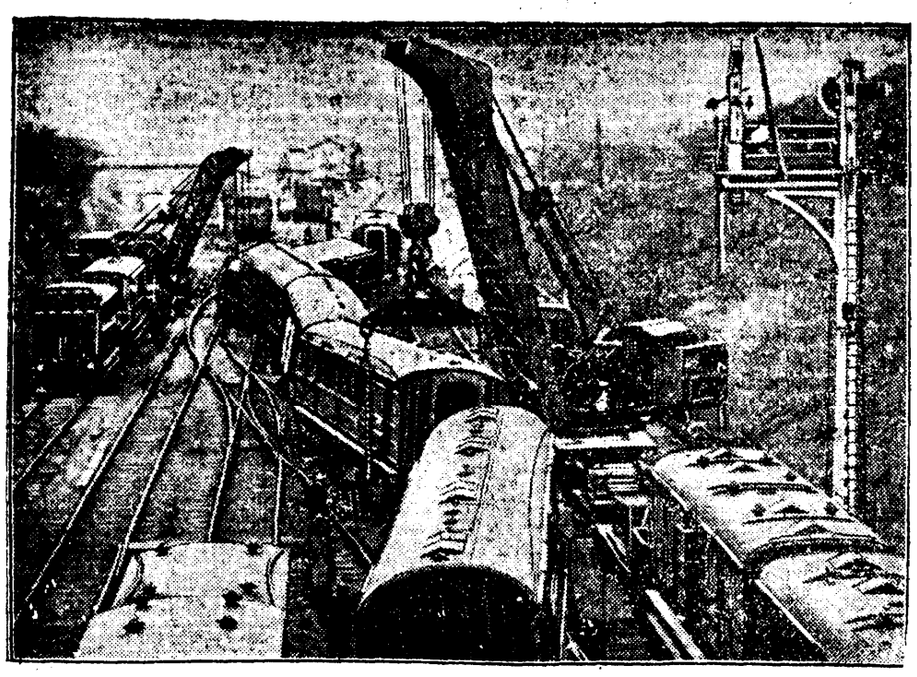
8 „denaturka" ohwrit Lätis.

Riiast, 22. aprillil. Ühes Riia kingsepatööstuses said 8 töölist, nende hulgas ka meister, mürgituse denatureeritud piiritusе joomisel. 5 meest on juba surnud. Ka teiste elu on hädaohus.

Kingsepp poos enese oma korteris.

Teisipäewa õhtu eel kell ½7 leiti Walgas Tähe tän. nr. 26 omas korteris poonuna kingsepp August Puderjell. 36 a. wana, poissmees.

Teisipäewa õhtul kell ½7 läks majaperemaine Pekku oma üürniku Puderjelli aknait mööda ja nägi, et seal elekter põles. Lähemal waatlusel nägi perenaine kingsepa seiswat abju juures. Kuna sugulaseş käisid ja kloppimise peale ei awanud, tekis kahtlus. Et kingsepa sellel päewal ei nähtud ja uks seest kinni, siis murti see lahti. Selgus, et ta oli end tala külge abjuõrwale üles poonud. Laual oli mitu tühja wiinaklaasi ja tühi taldrik. Woodi oli täiesti korras, millest järeldatakse, et P. õõsel magamud ei ole ja arwatawasti juba esmaspäewa õhtul end poos. Arsti tõendusе järele on ta wähemalt juba 10 tundi surnud. Kadunu on majaomaniku seletuse järele korralik mees olnud.

Kiirrong roopaist wälja libisemud.

Saneerida rahaasutusi, kuid ka iseennast.

Saneerimisest on meil õige palju räägitud, tehtud on sel alal tegelikult wähe. Esireas peaks üldse *seltskonda, rahwast saneerima* — see oleks igasuguse saneerimise põhialuseks.

Ma mõtlen, et kord peaks ometi aeg tulema, kus inimesed, nende hulgas wäga lugupeetud, enese peale wõetud kohustustest, enese *antud allkirjast kalugu hakkasid pidama*... Praegu ei ole see nii.

Praegu wõetakse enese peale kohustusi, antakse lahkelt igasugusele welslile ja wõlakohustusele allkirju ja wastutuspealkirju. Niikaua kui asi käib libedasti läheb, ollakse nende allkirjadega wäga nõus ja katsutakse selles eriliši teeneid isegi enesele leida. Peaks wõlawõtja seisukord halwenema, nii et wastutajate peale wõidakse tähelepanu pöörama hakata, siis waata, et warsti ei ole ühelgi enam midagi peale pükste jalas ja piibu suus. Üle öö on aga jõukaks muutunud kelle naine, kelle wend, kelle poeg... Ja elatakse jälle edasi. Mängitakse ausat mängu.

Mitte ainult linnas, waid ka seinni rikkumatuks peetud maal.

Ja wõlausaldajad, eriti rahaasutused, katsugu, kuidas saawad ennast aidata. Ei ole ime, kui neil selle tagajärjel raskusi tekib.

Rohkem lugupidamist oma allkirja wastu, rohkem kohusetunnet, rohkem ausust!

Ühenduses sellega oleks mul ettepanek — seadusandliselt waranduste ümberkirjutamist raskendada ja wõlausaldajatele wõimalus anda omi huwisid kaitsta sellega, et kinniswara müügi kui ka *obligatsiooni kinnistamine* wähemalt *nädala* päewad *kinnistusjaoskonnas* ,enne kinnistamist awaliku teatega *väljakulutataks*. Samuti ka suuremate wallaswarade müügitehingud — notarite juures.

Ainult siis saaksime edasi. Muidu wõime lämbuda.

Ühenduses sellega tahaks tähelepanu juhtida asjaolule, et *pankade* üheks tungiwamaks *ülesandeks on omawaheline informatsiooni loomine*. See oleks ainus wõimalus, eriti praeguse suure pankade arwu juures, wõlgadega ülekoormamist ära hoida. Tegelik elu on näidanud, et ülekrediteerimine on ainult sel teel wõimalik olnud, et *klient on igast rahaasutusest oma normi väljawõtnud*. See sai wõimalikuks sellepärast, et naaber ei teadnud, mis teine *naaber* teeb ja *pidas klienti* heas usus *ainult omaks kliendiks*.

Pankade arw on meil wähenenud, kuid on ikkagi weel suur normaalaegade jaoks, kus meil waheprotsent laenu- ja hoiuprotsentide wahel ikka wäike ja wähemaks jääb. *Wiga* oleks ära *oodata hädasunnilist liitwideerimist* wõi *fusioneerimist*, waid peaks juba õigel ajal warakult nii mõnigi rahaasutus, kelle ringkond ja bilanss wäike, ja kellel isegi wäljakujunenud ringkond puudub, fusioneerimise peale mõtlema.

Üldiselt tuleb pankadel praegusel ajal *uute laenude andmisega* wäga *tagasihoidlik olla*, selle juures nende *likwiidsust ja loomulikult wäärata kindlustust* silmas pidades.

Esireas peawad *pangad* aga enesele ühe *korraliku kassareserwi looma*, mis wõimaldab neil ka närwilistel aegadel töötamist ja ei tarwitse mitte iga wähegi närwilikuma nõudmise juures kitsikusse sattuda.

Kolm asja: *kassareserw, laenu likwiidsus ja laenu kindlustus*.

Kassareserwid ei tohi ka mitte teistes erapankades seista, waid *peawad seisma Eesti Pangas*. Seda peaks juba praegu, enne kawatsetawa krediitseaduse muudatuse selles mõttes maksmahakkamist, iga rahaasutus enesele seaduseks wõtma, kui tahetakse *saneeruda* ja *stabiliseeruda*. Tegelik elu on näidanud, et erapangal, kelle juures suured teiste erapankade summad hoiul, satuwad raskustesse. Samuti satuwad raskustesse need teised pangad, kes annud omad reserwid naabri juurde hoiule. ja naabri raskuses neid hädakorral kohe kätte ei saa.

Lõpuks — *puhastada bilanssе diwidendi arwel. Ükski bilanss ei saa praegusel ajal liiga puhtaks*.

A. —n.

Lätis 80 majapidamist wee all.

Uputuse hädaoht suureneb, sest Düüna ja Koiwa on weel jääs. Ühendus Miitawiga maanteede kaudu katkestatud.

Riiast, 22. apr. Lätis algas uputus, mis kohati ületab isegi 1929. a. suure uputuse seisukorra. Eriti raskesti on uputus tabanud Miitawit ühes maakonnaga. Ühendus teede kaudu, mis otse Miitawisse wiiwad, on katkestatud, sest wesi on paljudes kohtades üle teede tunginud. Weetõus Leelupes ähwardab suurendada uputuse hädaohtu. Mitmes wallas on kokku 80 majapidamist wee all. Kura- ja Liiwimaal sajab juba mitmendat päewa wihma, mis edendab lume sulamist metsades. Emburgi lähedal wõttis Leelupe uue suuna ja muutis lähema ümbruse lainetawaks weewäljaks. Elanikud püüwad esialgu elamutes, sest wesi ei ole suutnud weel hoonetesse tungida. Düünal ja Koiwal ei ole jääminek weel alanud. Sünnib jääminek aga äkitselt, wõiwad tekkida suured ummistused ja toowad enesega kaasa kindlasti suure uputuse. Elanikke on ajalt hoiatatud uputuse hädaohtudest, mis loomulikult kõrwaldab õnnetusi inimestega.

Kaunase uputuse kahju 10 milj. litti.

Niemeni uputus on lõplikult raugenud. Uputuse kahju hinnatakse 10 milj. liti peale. Kaunases oli wee all 30 uulitsat ja umbes 2000 maja. Elanikud, kes elasid keldrikortrites, on uputuse tagajärjel sattunud wäljapääsemata seisukorda, sest wesi häwitas nende wiimase waranduse natukese. Presidendi Tubelise abikaasa algatusel tegutseb komitee, kes korraldab korjandusi weehädaliste heaks.

Pagarite pomm Brüningile.

Hinnaalanduse asemel hinnatõus. — Saksa walitsuse majanduskawa hädaohus.

Berliinist, 22. apr. Ajakirjanduses ja awalikus arwamises kutsus suurt tähelepanu esile Berliini pagarite teadaanne, et nad leiwa hinda tõstawad 46 pennilt 48 peale. Pagarite ringkondades seletatakse isegi, et warsti järgneb uus leiwahinna tõstmine 50 penni peale. Sellega oleks maksew jällegi wana leiwahind.

Walitsuse ringkondades jälgitakse tähelepanuga seda hinnaliikumist, sest see wõib kogu walitsuse hindabe alandamise algatusele lõppu tähendada, mis omakorda pidi edasi wiima maksude ja palkade wähedamisele.

Toitlusministeerium astus otsekohe kõiki tarwilikke samme, et ähwardawat leiwahinna tõusu ära hoida.

Walitsuse kriis Bulgaarias.

Sofiast, 21. apr. Liaptscheffi kabinett astus tagasi, et kuningale anda täielikku wabadust wastasrinna nõudmistes uue walitsuse kujundamise asjus selgusele jõuda. Uus walitsus peab nimelt walimised läbi wiima. On ette näha, et uue walitsuse kujundamine tohakse ülesandeks demokraatliku erakonna juhile Alexander Malinoffile, kes arwatawasti püüab walitsuse luua laia koalitsiooni alusel. Malinoff on endine peaminister.

„Postimehe“ lugejad
on alati kõige uuematest sündmustest informeeritud.

„Weronika“ seep on kõige parem!!

Õpetajate suwetööst.

Kuidas eemaldada rahulolematust õpetajate pika suwewaheaja kohta.

On kuulda palju nurinat, et sel ajal kui ühed kodanikud tööpuudusel ei saa muretseda oma perekondadele igapäewast leibagi, saawad teised täispalga kuude jooksul, kus nad midagi ei tee.

Kõige rohkem tuntakse pahameelt õpetajate wastu. Neid on palju ja rahwas puutub nendega ligemalt kokku, eriti maal, kus suwel kui töö igal pool nagu sipelgapesas keeb, iga logeleja on otse pinnaks silmas.

Lähedamail päewil ei oldud nii kuri, kuid nüüd, kus igalühel kitsas käes, eriti maainimestel, puutuwad tähtmatult teretawamini silma asjaolud, mida warem ehk ei märgatudki. Ka on wahekorrad maa ja ta „soola“ wahel wõrreldes endiste aegadega, tublisti muutunud, mis osalt aitab kaasa üldisele rahulolematusele.

Õpetajate, eriti maaõpetajate suwewaheaeg on alati pikk olnud juba wanemalgi ajal. Õpilased maal lahkusid warakewadel, wahel juba aprillis; jügisel tuldi kooli hilja, mõnikord isegi alles nowembris. Sel ajal ei pandud neid pikki waheaegu pahaks. Tasu said maaõpetajad suuremalt jaolt koolitaludest, kus õpetaja samuti rühkis tööd teha, nagu iga teinegi põllumees. Õpetajate eestwõttel kutsuti ellu igasuguseid ühinguid ja seltse, kus jälle ühes-koos asju aeti.

Tolleaegsete õpetajate hooleks olid maal enamasti ka igasugused waimulikud talitused: palwetunnid, ristimised, matmised jne. Kõik kuulusid ühte erakonda — oma rahwa erakonda ja siin olid juhtideks jällegi õpetajad. Nii liitusid siis õpetajad maainimestega ühiseks pereks, ühiste murede ja rõõmudega. Pikki kooliwaheaegu ei näinud keegi.

Meie iseseiswuse tulekuga tekib noisse sõbralikesse wahekordadesse mitmel pool suur muudatus.

Palk saadakse enamasti riigilt, omawalitsused maksawad pisut juurde ja saawad selle eest õiguse õpetajaid walida. Algawad õpetajate kohalt kohale rändamised. Õpetaja muutus weerewaks kiwiks. Nad olid wõõrad rahwale ja rahwas neile.

Õpetajate arwu suurenemisega kaob küll rändamine, kuid mingi wõõras waim on neile juurde jäänud, midagi kroonuametniku taolist, nagu seda oli endistel ministeeriumikoolide õpetajail. Endine õpetaja-põllumees-köster ehk „rahwawalgustaja“ on kadunud.

Enne suurt koondamist oli maaõpetajatel mitmel pool päris hea põli: wähe lapsi, suuremad sissetulekud lisatundide ja normimaa näol, wäiksemad wäljaminekud kui alewites ja linnades.

Tihti peale olid mees ja naine mõlemad ametis, teenides kena kopika. Polnud ime kui õpetajail üles kerkisid oma majad ja mõni neist waeseksjäänud naabriperemehe talu ära ostis. Olles taluperemees ja saades koolist weel lisasissetulekuid, olid säärased õpetajad-talupidajad palju soodsamates tingimustes kui teised, mis pahameelele muidugi jälle lisa andis. Ja nii ongi siis endisest sõpradest tekkinud kõrdiwaatajad naabrid. Ja on loomulik ,et suwe waheaeg, mille eest riik ja omawalitsused peawad õpetajaile täit palka maksma, on liig pikk, et midagi peab nende õpetajatega ikka ette wõtma, kuidagi neile tööd leidma.

Taheti suwe kool sisse seada, et seda pahet parandada. Kuid see plaan ei käinud kuidagi kokku maa enda huwiga ja jäeti wist kõrwale.

Kui üldfuse huwisid silmas pidada, siis tuleks ses küsimuses küll midagi ette wõtta. Siin pöörangi tähelepanu mõnele wõimalusele, mis aitaks seda nurinat waigistada.

1) Kui säärane maa-algkooli tüüp luua, kus suwine waheaeg weelgi pikem, wastawalt maaelu nõuetele, kuid lapsed tuleksid kooli wanemalt ja juba wäiksel mõõdul kirjaoskajatena, siis tuleks õpetajaile tublisti tööd juurde, et *neid lapsi, kellel kodus aitajaid pole, kooliastumiseks ette walmistada*. Kuidas seda aitamist korraldada, on ise küsimus, mida püüan selgitada kui selleks tarwidus kord peaks tulema.

2) Õige suur protsent õpilastest ei jõua koolis teistega sammu pidada ja jääb maha mitmesugustel põhjustel: haigused, kodused olud ja muud. Oleks tänuwäärt sääraseid *õpilasi tasuta järele aidata*.

3) Wist küll kunagi ei jõua me niikaugele, et maal ulakatele õpilastele saaksime erikoolid, kuid töötakistused ja halb mõju, mis nad kaasõpilastele awaldawad, on sedawõrd suured, et neid tingimata tuleks teistest eraldada. Saaksime üldiselt paremaid tagajärgi koolitöös kui *ulakaid õpilasi teistest eraldi õpetada*, ilma nende koondamisteta erikoolidesse.

4) Oleks tungiwalt soowitaw, et *õpetajad hoogsamalt kaasaaitaks praeguse „noorkotkuse“ liikumise*, mis kui tähtsamaid poiste kaswatusabinõusid tõsist tähelepanu wäärib.

5) *Kopli ümbrus ja kooli aed nõuawad korraldamist*. Praegu on see ala pea igal pool weel söödis. Nii ringi waadates näeme, et tööpuudust õpetajatele kunagi ei tule. Ja kui siiski peaks leiduma „tööta töölisi“ weel õpetajate seas, siis annab see wäga hästi *reguleerida palga abil*. Kuude eest, mil õpetajast kellelegi — ei koolile ega ümbruskonnale — kasu pole olnud, saaks ta teatawa protsendi palgast wähem, näit. maaomawalitsuste poolt maksetawa palga osa suuruses.

Õpetajatele uusi kohustusi peale pannes, ei tohi unustada: 1) et maaõpetaja ei saaks asetatud halwematesse tingimustesse kui linnaõpetaja; 2) et samal ajal kui õpetajad wiimase jõu kokku wõtawad, et riigi koormat aidata kanda, teised kodanikud oleks samuti rakmes.

Ei tohi ka unustada, et waimline töö, alalised ärritused, pingutused talwe jooksul õpetaja närwid sedawõrd ära rikub, et hulk aega kulub suwest nende restaureerimiseks.

Kui nii kõigil kodanikkudel wõõd ühtlaselt koomale saaksime tõmmata, tunduks elu palju õiglasemana, suureneks töötahe, tekiks inimestes jälle usaldus teineteise wastu.

A. K.

Leedu-Watikani konflikt.

Nuntsius Bartoloni ootab korraldusi paawsti käest.

Kaunasest, 22. apr. Leiab kinnitust teade, et Leedu president loobus paawsti nuntsiuse wastuwõtmisest, kes ühtlasi tahtis presidendile üle anda paawsti poolt saadetud kuldrahad. See wahejuhtumine tekitas elawat kõnelust diplomaatide peres. Walitsuse ringkonnad rõhutasid presidendi sammu õigeks, kuna aga nuntsiuse poolehoidjad arwestasid sellega kui „üleaisa löömisega“, mis tuleb weel selgitada. Nuntsius Bartoloni ei wõtnud seda mitte märguandena ärasõiduks ja ootab korraldusi Roomast.

Protesti-meeleavaldused Warssawis.

Danzigis tehakse poolakatele ülekohut.

Warssawist, 21. apr. Esmaspäewa õhtul oli Warssawis saksawaenulikke meeleawaldusi ühenduses Danzigi saksa rahwuslaste ägeda kihutustöö algatamisega poolasoost danziglaste wastu. Meeleawaldajad wõtsid wastu resolutsioone, milles protesteeritakse saksa schowinistide wastu, kes süwendawad pinewust Poola ja Danzigi wahel. Edasi kuulutatakse resolutsioonides boikott Danzigi supelasutustele ja kaupadele. Walitsuselt ja rahwasteliidult nõutakse energilisi samme poolakate kaitseks Danzigis.

Meeleawaldajate rongiäärtu ei lastud Saksa saatkonna ette. Tugew politseijõud hoidis meeleawaldajaid waos. Demonstratsioone oli ka Austria saatkonna ees Saksa-Austria tolliliidu pärast.

TEADAANNE.

E. Olümpia Komitee loteriitähtede müüjad,

palume müüki lõpetada igal pool 28. aprillil s. a. ning müümata tähed ja tähtedest saadud raha hiljemalt 28. aprillil s. a. ära saata. **Müümata tähed, mis 28. aprillil s. a. pole posti pandud, loetakse müüduks ja tulevad rahas tasuda.**

E. OLÜMPIA KOMITEE.

Põgenemine Kremlist.

Sven Adelon romaan.

Tõlkinud M. P. 12

Samal hetkel tundsin ka mina tema ära. See oli sama mees, keda mõne tunni eest olin näinud tšeka wärawail, — üks salapolitseinikest, kes olid mind jaamas arreteerinud. Ta hüüatas imestunult, lebas aga juba järgmisel silmapilgul pikali põrandal, mina põlwitades tema peal ja pigistades käega ta kõri kinni.

Salapolitseinik wahtis mulle hirmunult otsa.

„Armu!“ sosistas ta pooleldi lämbunult, „ärge tapke mind ära!“

Ma ei tea, mis oleks juhtunud, kui ta oleks hakanud wastu. Kuid mehe wastupanematus tõi mu otsekohe meelemärkmele. Külmawereliselt ja ruttu otsisin ta taskud läbi ja leidsin peale mõne kõrwalise pisiasja ühe kirjatasku, rewolwri ja passi. Kirjatasku ja passi pistsin põue. Siis waatasin rewolwri järele. See oli Colt sõjarewolwer, ja endastmõistagi laetud.

Tõusin ettewaatlikult püsti ja hoidsin mehel rewolwri pea ees.

„Ärge liigutage end,“ ütlesin, „wähemagi liigutuse puhul ma lasen teid maha!“

Detektiiw noogutas tummalt. Siis ta lebas jälle waikselt nagu kuju ega julgenud liigatuda. Oli üsna selge, et ta oskas hinnata seisukorra tõsidust, — et ta satuks kõige wähemasse hädaohtu, kui jäi äraootawale seisukohale. Kõnelemata sellest, et hoidsin tal rewolwri üsna nina all, oleksin ta ületanud maadluses paljaste rusikategagi. Esialgu olin igas suhtes seisukorra peremees . Kuid iga silmapilk wõis tuua sündmusrikkaid üllatusi.

Mu mõtted otsisid palawlikult wäljapääsuteid. Siis mulle tuli järsku meele pass. Wõtsin ta pahema käega taskust ja panin kirjutuslauale, et teda põhjalikult järele waadata. Parema käe osutissõrme ma hoidsin ikka weel rewolwri pidemel, mille suu oli suunatud tšekaametniku pähe.

Sala lebas liikumatult põrandal ja jälgis mind waikides. Heitsin pilgu passile. Ta oli warustatud salapolitseiniku pildiga ja kinnitatud templi ja allkirjaga, et Moise Sobelsohn seisis tšeka teenistuses. Samal silmapilgul helises telefon unesti.

II.

Komissari autos.

Panin passi ruttu lauale ja wõtsin pahema käega kuuldetoru. Parem käsi hoidis rewolwrit ja ähwardas tšekaametnikku edasi.

Kuuldetorus kostis komissari hääl:

„Kas olete seal, Steinberg?“

Wastasin nii rahulikult kui wõisin:

„Ei, härra sekretär ei ole weel tulnud, härra komissar.“

Järgnes wäike paus.

Siis küsis komissar, ja ta hääles näis kaasa helisewat wäike kahtlus:

„Kellega ma kõnelen?“

Wastasin kohe, lugedes enda eel laual olewalt passilt:

„Olen Moise Sobelsohn ja kuulun tšekasse.“

Salapolitseinik tegi wihase näo ja püüdis end ajada püsti.

Minu rewolwri ainus liigutus ent tuletas talle meele ta kohustuse. Kõnelesin uuesti kuuldetorru:

„Ajame taga üht põgenejat, kes on rettu pugenud Kremli.“

Kuulsin komissari rahulikku häält wastawat:

„Kremli komandant teatas seda mulle. Kas te ei taha minu sekretärile ta tagasi tulles öelda, et olen sõitnud linna ja teda täna õhtul enam ei waja.“

„Kirjutan selle üles, härra komissar. — Kui õieti mõistsin, tahate sõita linna?“ —

„Ja.“

„Kas te lubaksite mul wõtta teie wankris istet? Juhin põgeneja järgimist. Pean nüüd minema tagasi ja oma ülemusele andma aru.“

Komissar wastas lahkesti:

„Sõidan samas suunas ja wõin teid tšeka juures lasta maha. Tulen mööda ja wõtan teid kaasa.“

„Palju tänu,“ tahtsin alata, kuid samal silmapilgul kuulsin enda kohkumiseks, kuidas kuuldetoru pandi ära. Oleksin tahtnud wihast ja pettumusest möirata. Tahtsin talle parajasti öelda, et ootan teda wäljas wankri juures.

Salapolitseiniku ma mõtlesin panna lihtsalt luku taha. Kui nüüd komissar tahtis ise tulla siia, leiaks ta meid kahekesi. Seega oleks kõik olnud kadunud, ja wogu minu sekundite kestel walminud plaan oleks waririsenud kokku. Kremlist wäljapääsemiseks salapolitseiniku passist üksi ei jatkunud. Kui läheksin jala, tunneks mu walwur wäljakäigul wõibolla ära, igatahes awastataks aga, et passipildil minu näoga pole midagi ühist. Ja seega ma olin paljastatud.

Hoopis teine oleks lugu, kui Kremlist wälja sõidaksin komissari wankris. Lähtusin seisukohalt, et wanker wäljakäigul peatataks ja otsitaks läbi. Kuid läbiotsimine oleks kaunis pinnapealne. Komissar sõitis mitu korda päewas sisse ja wälja. Niihästi tema kui ta wanker olid kindlasti tuntud, ja kõik osutas sellele, et wahisõdur rahuldub oma ametkohustuse täitmisega ja waatab waid järele, kas ka tõigil wankrisistujail on tunnistused. Waewalt wahisõdur wõis wankris nii täpsalt eraldada nägusid.

Nii olid siis asjad. Olin otsinud Kremlis redu, kuna lootsin, et saan endale sekretärilt abi. Ta näis olewat jätnud mu hätta. Kahjutasuks selle eest mängis saatus mulle kätte tšeki kaardid. Kui juba istusin komissari kõrwal autos, ja oli mul peale selle käes salapolitseiniku pass, mille walwurile wäljakäigul wõisin näidata ette, siis oleksin päästetud. Ent kui nüüd komissar tuli ja leidis salapolitseiniku ja lisaks weel minu, — liiati toda teist ähwardamas rewolwriga, — siis oli kõik kadunud . Minu ainus lootus oli, et komissar lasi end pisut oodata ja andis mulle nii wõimaluse, teha salat waheajal waikseks ja nägematuks.

Hetkeks tärkas minus meeleheitlik mõte. Kui ma ta nüüd kägistaksin ära, wõi rewolwri päraga lömastan ta pealuu ja ta laiba peidaksin laua alla? Wõibolla olin siis päästetud.

Nüüd oli tähtis minu enda elu, ja keegi ei tea, milleni äärmine meeleheide oleks mu ajanud, kui sala oleks alanud rünnakut. Kuid ta lebas ikka weel liikumatult põrandal, ja põrnitses mulle üksisilmi otsa. Relwatut ja selle juures surmani kohutatud wastasele ma ei saanud teha midagi. Ennemini ma ise langeksin suuremasse ohtu.

Umbes kaks minutit pärast seda olin salapolitseiniku käed ja jalad kinni sidunud, suu toppinud täis ja ta lohistanud kirjutuslaua taha. Akna eesriide nöörid, sekretäri laelarätt, mille see kiiruga oli unustanud toolile, ja mu enda taskurätt olid mu ainumad wahendid. Meeste kinni siduda ja ta suud täis toppida oli esimene kord minu elus, ja mul endal sellejuures tunne, et mu töö on tehtud rahuldamatult.

Pidasin sellepärast paremaks, talle weel kord tuletada meele, et mul oli kasutada weel üks wiimne wahend. Ma kummardusin alla ja panin talle uuesti rewolwrisuu otsmikule.

„Kui julgete korduda piiksatada, ja komissar teid awastab, lasen teid mõlemaid jalapealt maha.“

Selle järele wõtsin muskurilt noa ja lõikasin mõlemad kaugeköne juhtmed läbi. Sellega tahtsin wangil takistada helistamast walwurile, — juhul, kui ta peaks wabanema wõi wabastatama.

See lõpetatud, awasin esiku ukse pärani ja asetusin ise wahetult ukseläwele, nii et komissaril ei tarwitsenud tulla mulle tuppa järele. Seda nimelt kartsin kõige rohkem, sest kuigi salapolitseinik jäi hirmust kangena liikumatult lebama, wõis komissar tuppa tulles ta juhulikult awastada. Warsti pärast seda ilmus ka wiimaksnimetatu kasakas ja kõrges biibermütsis.

Kõik läks nagu olin oodanud.

„Noh, kas olete walmis?“ küsis ta mööda minnes sõbralikult ja astus trepist alla.

Lukustasin töötoa ukse ja astusin otse ta kannul edasi.

Kartsin iga silmapilk, et nuuskur enda wabastab ja hakkab lööma lärmi. Kuulasin, kuid ülalt ei ühtki häält. Kõidikud näisid wastu pidawat paremini kui olin arwanud. Wõibolla see oli ka minu õhwardus, mis hoidis salapolitseiniku rahuliku. Kõik oli waiki.

Kaks minutit hiljem istusin komissari toredas, kinnises autos. Mootor hakkas käima. Hingasin kergendatult. Waewalt olime sõitnud kolmkümmend meetrit, kui wanker järsku peatati ja samal silmapilgul aknaruudul awastasin ühe näo. See oli sekretär Steinberg. Tema oligi peatanud wankri. Järgmisel silmapilgul awas ta autoukse.

„Wabandust,“ algas ta, kuid juba ta peatus ja wahtis mulle keeletult otsa. Wäljast ta polnud nägusid eraldada suutnud. Alles nüüd ta awastas, kes istus komissari kõrwal. Ka mind üllatas see järsk kohtumine wäga, kuid õnnelikul kombel komissar ei märganud meie kohmetust.

„Noh, Steinberg,“ ütles ta, „kui te muidu poleks käitunud eeskujulikult, oleksin olnud täna teile peaaegu kuri. Olekste wõinud mulle öelda, enne kui läksite ära.“

„Mul oli õiendada wäga tungiw asi,“ ütles Steinberg silmnähtawalt segasena.

Nähtawasti komissar pidas oma sekretärist wäga palju lugu.

(Järgneb.)

Wesi tõuseb ja ähwardab sildu.

Tõrwa linn pimeduses.

Emajõgi ähwardab, kuid ähwardus sünnib jälle järgult. Kuigi Tartu juures weepind öö-päewa kestel palju tõusnud ei ole, on tunda weewoolu aeglasemat tempot, mis näitab, et ärawool ei ole enam nii suur kui enne. Jõe alamjooks hakkab täis saama. Öö jooksul on täitunud Emajõe luhad juba weega, kuna paar päewa tagasi luhad päris kuiwad olid. Läinud öö-päewa kestel on linna kohal Emajõgi tõusnud 19 sm wõrra. Seega weeseis 228 sm.

Pumbad töötawad.

Kolmapäewa hommikul suleti pärmiwabriku poolsel küljel kaldawallist läbiulatuwad mustwee torud, et wesi jõest tänawale ei pääseks. Torude sulgemist toimetas tuukur. Samal ajal hakkasid töötama ka pumbad, et kogunud wett jõkke tagasi juhtida. Samasugune korraldus on tehtud ka teiste kohtade kohta, kus arwata on wee linna walgumist.

Kas tuleb uue raudtee weetöös seisak?

Wiimaste päewade sulad ilmad on jõna tõsises mõttes hakanud uut raudteed paigast nihutama ja ühtlasi roopaid weel rohkem kõweraks koonutama. Selle tagajärjel on karta weetööde katkemist.

Tölliste raudsild hädaohus.

Tölliste juures (Walgamaal) on Emajõe weeseis tõusnud nii kõrgeks, et ähwardab Tölliste raudsilda. Weeseis silla juures on kõrgem kui millalgi warem. Puudub weel pool jalga ja Emajõgi murrab tee üle maantee. Sellega on katkestatud ühendus ja wesi tõhub tee silla otsade juurest. Kuid sellega ühenduses on hädaohtu wiidud ka raudsild. Juba praegu on käijatel tee eest hirm, sest weepind ulatub pea teeni ja mässaw wesi ajab hirmutunded peale. Ollakse hirmul järgmise päewa eest. Hirm on seda suurem, et Wõrtsjärw alles jääs seisab ja wett wastu ei wõta. Jõgi on jääwaba. Ka Wäike-Emajõgi on jääwaba, kuid seal ei ole märgata niisuurt weetõusu.

Wesi Tõrwa elektrijaamas.

Linn pimeduses.

Ohtul jõgi on tõusnud üle kallaste ja ähwardab ümbruskonda. Jõe weetõus on hädaohtlikuks saanud Tõrwa linnale. Wesi tungis juba teisipäewa õhtul Tõrwa elektrijaama ja tegi jaamal walguseandmise wõimatuks. Tõrwa linn on pimeduse sega löödud ja kodanikud on tarwituse le wõtnud küünlad ning lambid. Tõrwa juures ei suudetud nii ruttu kui wesi tõusis wabastada tamme. Selle tagajärjel murdis wesi tammid puruks.

Pärnu jää jäi sulgu. Pärnu lahe jää on paari wiimase päewa jooksul sulanud pudedaks. Wähemates Pärnu jõe harudes ja ojades on weel niiwõrt wähe, et jääkambad on juba kallastele kuhja jäänud. Jääminek wõiks tekitada wast weel tugew wihmasadu. Teisipäewal seisis Tori jõel jää „Juntsi" talu all sulus. Ka alt paiju jää on Sindi surnuaia kohal rõusas. Igatahes pole Pärnu lahes enne jäämineku ootata kui Sindi paisust jää alla tuleb.

Wäinal läheb jää.

Uputused.

Riiast, 22. aprillil. Wäina jõel algas jääminek. Janspilsi elanikud elasid ärewa öö üle. Tekkisid jääummistused ja wesi hakkas kiirelt tõusma olles kuni 6,14 m üle normaali. Tuletõrje ja kaitseliit oli sunnitud äratama madalamates kohtades elanikke. Umbes 100 perekonda ewakueeriti. Onneks hakkas aga wesi kolmapäewa hommikul jälle alanema.

Wilnomaal.

Warssawist, 22. aprillil. Wilnomaalt tuleb teateid suurtest uputustest. Mitu alewit ja küla olewat üle ujutatud. Suurwesi on mitu silda purustanud ja ära wiimud. Pioneerpataljoni sõdurid saadetakse elanikkudele abi andma.

Kohati sademeid.

Neljapäewal kõwad idakaarte tuuled, suurenew pilwitus, kohati sademeid. Enne soojawõitu, pärast uuesti wähe jahedam.

Ülewaade Wolmapäewal, 22. aprillil.

Eilne Austria madalrõhkkonna keskkoht unduwalt süwenedes liikunud ühes kõwa tuulte piirkonnaga Poolasse ja Kirde-Saksasse ning näib suunduwat Läänemerele. Kõrgerõhkkond waldab endiselt Ida- ja Kesk-Wene. Wihmasajud Kesk-Euroopas ja Lõuna-Skandinaawias kestuwad, kuid juures wihmaga koos esinewad paiguti harwad lumehood. Temperatuur Wenes, Eestis, Lätis ja Leedus weelgi tõusnud, Saksas ja Lääne-Poolas uuesti wähe langenud. Hommikul oli Põhja-Eestis 1—4 kraadi ja Lõuna-Eestis 4—9 kraadi sooja ning püsis ranniku l endiselt udu.

MacDonaldi tütar õpib lendama.

Ishbel MacDonald, inglise peaministri tütar, tahab õppida lendurits. Pildil mijs Ishbel oma lennuõpetaja, kapt. C. H. Davidson'iga, pärast esimest lendu.

Sihtkapitalidele 110.000 krooni.

Riigikassa poolt on kultuurkapitali walitsusele teatatud, et käesolewa aasta kewadine eelarwe tulewat koostada 110.000 krooni piirides. Nimelt kultuurkapitali tulude kokkuwõtmisel selgunud, et tulusid on olnud 1. okt. kuni 1. aprillini 220.000 krooni, millest 110.000 krooni läheb wabariigi walitsuse ossa. Seega kujuneb siis eelarwe 19.000 krooni wõrra suuremaks, kui sügisene eelarwe. See tuleb sellest, et suwisel ajal tulud piiritusest langewad, kuna talwise poolaasta sisse langewad kahed pühad ja ka salapiirituse sissewool merelt on takistatud. Kultuurkapitali heaks arwatakse piirituse pealt 2,5 protsent.

Harju Panga tegelased hakkawad karistust kandma.

Omaaegne Harju Panga direktor Linquist, kes teatawasti juba mõni aeg tagasi 1½ aastaks kinni mõisteti, paigutati neil päewil kesktwangla aega istuma. Teatawasti ei jäänud süüdimõistetud direktorid kohtuotsusega rahule, waid kaebasid edasi. Seepärast wenis otsuse täidesaatmine nii pikale. Lähemal ajal peawad oma aega ära istuma minema ka teised Harju Panga juhtorgani liikmed.

Omas töökojas valmistatud

vekslimappe

pakub

„Postimehe" raamatukauplus

Tartus, Suurturg 16.

Omnibuse ühendus Tallinna-Kuresaare wahele.

Uueks suuremaks ja pikemaks omnibuse liiniks käesolewal suwel tuleb kahtlemata uus otseühendus suwituslinna Kuresaare ja Tallinna wahel. Liini sõiduplaan kooskõlastatakse Helsingi-Tallinna laewasõidu plaaniga. 84 autobuse liinist on käesolewal aastal wälja kuulutatud 27 liini lepingu andmiseks ja 12 uut liini. Seni on leping sõlmitud 25 liini peale, kuna uusi liine on seni wälja antud 10 ümber. Liinide awamisfoowe tuleb järjest juure, neid on praegu teedeministeeriumis üle 100.

Eneseta pmise katse Rakwere Wallimäel.

Kolmapäewal kella 12 ajal leiti Rakwere Wallimäelt 18-aastane neiu Anna Haukewitz kes siples suurtes waludes maas. Haige toimetati kohe linna haigemajja, kus selgus, et A. H. oli enesetapmise otstarbel sisse wõtnud äädikahapet. Happe oli ta hommikul ostnud 35 sendi eest apteegist ja selle Wallimäel kohe ära joonud. Portsjon oli niiwõrd wäike, et selleest ei jatkunud elu wõtmiseks. Ühtlasi selgus ka, et enesetapmisekatse oli korda saadetud tõõpuudusest, kuna neiu omas elukohas, Kundas, tööd ei ole leidnud, samuti Rakweres mitte.

Esimese abisaamise järele saadeti haige jälle haigemajast wälja, sest terwis oli wähe kannatada saanud.

Gaasikaitse päewad.

Oktoobrikuul korraldatakse gaasikaitse päewi. Lõuna-Eesti jaoks on päewa tsentrumiks Walga, Põhja-Eestile Tapa. Demonstratsioonidest wõtawad osa ka lennukid.

MISPÄRAST FORD

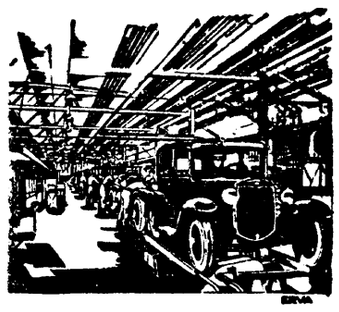
KVALITEEST HOOLIMATA ON NII ODAVALT MÜÜGIL

OMAD KAEVANDUSED

OMA LAEVASTIK

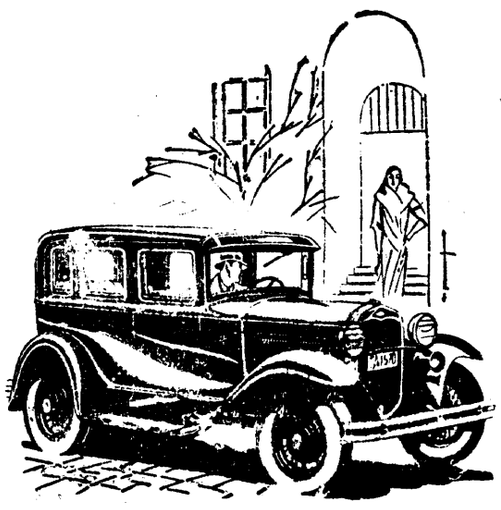
9000 AUTOT PÄEVAS

Fordi kvaliteed ei või arvustada ta hinna järel. Kvaliteest hoolimata on ta nii odavalt müügil selle pärast, et ta hulgivalmistamises on tarvitusele võetud ainulaadsed tööviisid, mis hoiavad kokku aega ja ühtlasi tagavad toote täpsuse.

TAGATIS

Ford-saadused tagatakse püramatuks ajaks. Vigastunud osad asendatakse uutega või parandatakse maksuta.

MAKSMINE *Meie maksmisesüsteem pakub Teile kasulikke maksutingimusi. Palunge lähemaid teateid volitatud Ford-müüjailt.*

LINCOLN Ford Fordson

LENNUKEID

FORD MOTOR COMPANY OF FINLAND O/Y

HELSINGI, SOOME

Tallinnas proowiti häiresignaale.

Mõned malewlased ärewuses

Juba aasta on möödunud, kui Tallinnas wiimast korda proowiti kaitseliidu häire signaale. On tahetud teada, kas häiresignaalid on korras wõi mitte. Sest pika seismise järele tarwiduse korral wõib kujuneda seisukord, et häiresignaalid ei teegi häält. Häiresignaale on proowida raske, sest keegi ei oska wahet teha proowimise ja tõsise häire wahel. Seepärast teatati üleeile Tallinnas ette, et kolmapäewal kella 10—12 proowitakse häiresignaale. Hoolimata teadaandest tekitasid häiresignaalid mõne kaitseliitlase juures ärewust, kes oli teadaande kahesilma wahele jätnud. Proowil selgus, et kõik häiresignaalid on korras.

Hondurasis tõsine seisukord.

Wälismaalased põgenewad koduõja eest.

New-Yorgist, 22. aprillil. Teguci galpast teatatakse, et kogu Hondurases kuulutati wälja piiramise seisukord. Mässajate lähenemisel on wälismaalaste naised ja lapsed toodud Ühisriikide sõjalaewadele.

Nagu merekoletis . . .

Austraalia kõige uuema, ähwardawate torpeedotorudega allweepaadi huwitaw perspektiiw.

Hispaania astub rahwusmahelisse ellu.

Wabariik tõotab aktiiwselt osa wõtta rahwasteliidu tööst.

Moskwalaste katsesarwed lõigatakse maha.

Madriidist, 22. apr. (Trj.) Hispaania uus wälisminister Lerroux andis ajakirjanduse esindajatele seletusi Hispaania wabariikliku walitsuse

wälispolitiliste kawatsuste üle.

Wälisminister seletas, et Hispaania kawatseb nüüdsest peale hakata aktiiwsemalt osa wõtma rahwasteliidu tööst, muidu ei ole aga kawatsusel Hispaania wälispolitikas suuremaid muudatusi ette wõtta. Wälisminister tõrjus tagasi mõnesuguste ajalehtede seletused, et tema isiklikult olewat suur Prantsusmaa sõber ja Saksamaa wastane, kuna ta sõja ajal olewat end näidanud liitriikide tulise sõbrana.

Wälisminister ütles, et need wäited on aluseta, kuna ta wabariigi walitsuse wälisministrina ei olewat sakslasõbralik ega ka prantsusesõbralik, waid hispaaniasõbralik. Hispaania tahab häid wahekordi alal hoida kõigi wälisriikidega.

Wälisminister märkis ära, et walitsus wõtab tarwitusele kõik abinõud, et takistada endise kuninga Alfonso tagasitulekut Hispaaniasse, kui kuningriiklastel peaks kawatsusi olema kuningat tagasi kutsuda.

Lerroux lükkas aga ümber kuulduse, nagu oleks diktatuuri ajal sõlmitud mingisugune salaleping Itaalia ja Hispaania wahel. Ta sas juurde, et kui sarnane leping oleks sõlmitud, siis oleks wabariiklik walitsus selle lepingu juba tühistanud.

Siseminister Maura seletas ajakirjanikkudele, et endise diktaatorliku peaministri kindral

Berengueri wastu algab lähemal ajal kohtuprotsess,

ja kui peaks kohus tema surma mõistma, siis ei olewat temal ootata nii õnnelikku pääsemist kuni senini .

Ka Madriidi endine politseimeister Mola wangistati.

Siseminister seletas, et walitsus on tarwituse le wõtnud

energilisi abinõusid kommunistide kihutustöö sumbutamiseks.

Kommunistid oletawat asjata, et nad Hispaania rewolutsiooni sündi wõiwad ära kasutada oma huwides ja Hispaaniat wiia Nõukogude Wenemaa jälgedesse. Samal ajal tuleb siiski ärewaid teateid San Sebastianist, kus kommunistid on ametiühisustes wõitnud tundwalt mõju. Ametiühisuste keskkomitee walimistel on kommunistid saawutanud õige tähelepanuwäärseid wõite. Kuna aga nende ametiühisuste mõjupiirkonnas seisab ainult osa töölisi, ei saa seda wõitu ülehinnata.

Inglismaa ja Rootsi tunnustus.

Londonist, 22. aprillil. Suur-Britannia otsustas tunnustada Hispaania wabariiklikku walitsust. Samuti on oma tunnustuse annud nüüd Hispaania wabariigile Rootsi.

Miks Wenemaa nälgib.

Kalu on, kuid ei pääse tarwitaja juure.

Astrahanist, 22. aprillil. Kaspia meerel algas woblapüük. Kalu on erakordselt palju, kuid kohalikud kalastus-ettewõtted ei suuda neid ümber töötada. Gurjewi kalandusringkonnas on üle 10.000 tsentnerit (500.000 puda) woblat. Kuigi iga aasta on rikkalik kalasaak, püsib kala ümbertöötamine siiski algstmel. Praegu puudub sool kalade soolamiseks. Kamininski sadamas on 400 kaluripaati kaladega, kuid kalu ei ole wõimalik kuhugi mahutada.

Belgia-Hollandi tolliliit?

Ei peaks olema raskusi.

Brüsselist, 22. aprillil. Suurem osa Belgia ajalehti teewad kihutustööd Belgia-Hollandi tollilii u kasuks. Belgia liitus alles hiljuti Põhja-Euroopa tollikokkuleppega, mis haarab enesesse Skandinaawia riigid. Kuna Belgia ja Hollandi mõlemad on wabakaubanduse pooldajad maad, siis ei ole eriliisi raskusi tolliunioni teostumisel.

Piiritusewedajad maalt wälja.

Sise- ja kohtuminister kirjutas alla määrusele, millega kaitseseisukorra piirkonnast wälja saadetakse Tallinna kodanikud Priidu Onno, Johannes Remmelgas, Aleksander Meikar ja Nikolai Waino. Nimetatud isikud on kõik tuntud suurte salapiirituse wedajatena. Nemad on mitme piirituslaewa osanikud, mis liigutwad eesti ranna läheduses.

Suitsuwaba sõit maksab 100 miljonit!

Raudtee ülemineku tagajärjed põlewkiwi küttelt õlikütttele.

Riikliku põlewkiwitööstuse juhataja insener Raud saadab meile awaldamiseks alljärgneva kirjutise, milles andmete waral töendab eelmise walitsuse poolt sõlmitud lepingu kahjulikkust raudtee õlikütttele ülemineku asjus.

Toim.

Raudteede üleminek õlikütttele on olnud wiimasel ajal ajakirjanduses sagedasti kõneaineks.

Ühed wäidawad, et õliküte läheb raudteele kallimaks („Postimees" — 28. detsember 1930. ja 10. weebr. 1931.), teised selle wastu arwawad, et õliküte on sama kallis kui põlewkiwiküte („Postimees" 16. apr. 1931.).

Nende ridade kirjutaja tahab kõigepealt wäita, et raudteede õlikütttele ülewiimine suurendab töötatööliste hulka Eestis ja seda ajal, kus linna- ja maaomawalitsused riigi rahadega korraldawad töötutele hädaabitöid ning wabariigi walitsuselt nõutakse, et ta ehitaks kõrgemale tollimüürid, et kaitset muretseda ja tööwõimalusi alal hoida omamaa töölistele.

Wõtame lähema waatluse alla artwestuse, mis kõlkusatud õlikütte kaitsjate poolt.

Eesti raudteede küttekulude wõrdlustabel.

Aluseks on wõetud raudteede aastane kütetarwidus — 50.000 tonni kütteõli ehk 200.000 m. põlewkiwi.

Kulude nimetus	Põlewkiwi			Õli		
	Hulk	Ühiku hind Kr.	Kulu Kr.	Hulk	Ühiku hind Kr.	Kulu Kr.
1. Küttematerjali ostuhind franko wagun kaewanduses ehk sistern õlitehases (ton)	200.000	6,10	1.220.000	50.000	50.—	2.500.000
2. Weokulud: a) põlewkiwi maksmata tariifide järele kaewandusešt 8. warustuse lattu, kestmise kaugus 133 km. b) õli wedu wabrikust 4. warustuse lattu sama kauguse ja tariifi järgi . . .	200.000	1,90	380.000	—	—	—
3. Kütteainete mahalaadimine, weduri peale audmine, tööriistade ja remondi kulud, lao walwurite ja tööliste palgad (ton)	200.000	1,20	240.000	50.000	1.90	95.000
4. Tuha koristamine arwates 34 senti iga põlewkiwi tonni pealt	200.000	0,34	68.000	—	0,57	28.500
5. Weduri meeskondade teised abid põlewkiwiga kütwatel weduritel $\frac{76.170}{107}$ = = 127 meest + 23 ahju puhastajat .	150	700.—	105.000	—	—	—
6. Enam wedurite brigaade, 3% enam ajutisi töölisi, 40% enam kilomeetri ning perekonna abirahasid põlewkiwi weduritel	—	—	187.000	—	—	—
7. Wäheneb manööwri wedurite arw ühe weduri wõrra. Arwates ühe wed/tund kuludeks Kr. 5.— wähenewad kulud . .	—	—	43.800	—	—	—
8. Tulepesa restide ja tulekasti uuendamise kulud aastas ühe weduri kohta . .	120	250.—	30.000	—	—	—
Kokku . .	—	—	2.273.800	—	—	2.623.500

Toodud tabelist paistab silma:

1. Mõlemi kütteaine ostuhinna wahe ühes weokuludega kütteaine ostukohast kütteaine tarwitus lattu on ümmarguselt **üks miljon krooni. Mõlemi kütteaine weo oleme arwestanud praegu** raudteel makswa kõige odawama weotariifi järele 133-kilomeetrilise keskmise kauguse juures. Põlewkiwi ja õli weohinna wahe põlewkiwi kahjuks on ligi 300.000 krooni.

2. Pp. 3, 4, 5 ja 6 all on arwestatud raha peale kõik kulud, mis seotud kütteaine wagunist lattu panemisega, ladust wedurile andmisega, tuha koristamisega, laokulud ning enam-kulutused weduri meeskonna peale põlewkiwiga kütmise korral.

Need kulud on kokku põlewkiwiga kütmise korral 600.000 krooni ja õliga kütmise korral, ainult 28.500 kr. aastas. Seega põlewkiwiga kütmise korral enamkulu tööliste palkade näol terwelt 570.000 kr. aastas.

Õlikütttele ülemineku puhul peab raudteewalitsus wallandama ja ilma tööta jätma wedurijuhte, nende abilisi, ahjukütjaid, laadijaid, tuhakoristajaid, laotööliji jne., kelle aastapalk kokku ümmarguselt 570.000 krooni wälja teeb.

3. P. 7 ja 8 on m.t.m. kokkuhoidusid õlikütte puhul 73.800 kr., millest on waid osa materjali kulu, kuna tunduw osa jälle tööliste teenistuse arwel sünnib.

Kõigist kokkuhoidudest hoolimata jääb ikkagi weel 350.000 kr. puhast kahju põlewkiwi kütelt õlikütte peale ülemineku puhul.

Tööliste lahtilaskmise läbi saawutatud näiline kokkuhoid 570.000 krooni tuleb praegusel raskel majanduse ja tööpuuduse ajal samasuguseks kahjuks Eesti rahwamajandusele lugeda kui õlikütttel tekkinud puhas kahju 350.000 kr., sest kokkuhoid Eesti tööliste palkade arwel õlikütte korral peab wõimaldama wäliskapitalile, mis rakendatud Eesti raudteele kütteõli walmistamiseks (1. aprillist s. a. alates sakis kapitaliga töötaw põlewkiwiõlitehas ning elektrijelts) diwidende ning wast ligi miljardi jendilise wõlatuse amortiseerimist.

Eesti õlitööstusesse pikisilmi oodatud wäliskapital, selle asemel, et eesti töölistele tööd anda õlieksportõi arwel (õlitööstus on ka Eestis kahjulemata peaasjalikult eksporttööstusena mõeldaw) on asunud Eesti tööwõimaluste wähendamisele.

Raewanduse töölised, kes praegu ametis toore põlewkiwi kaewamisel raudtee kütteks, leiawad küll wast tööd uuestiasutatawas wälismaalaste raewanduses ning õlitehases, kuid raudteede rahaline „ökonoomia" õlikütttele ülemineku on ainult Eesti tööliste tööpalkade juhtimine wäliskapitalisti taskusse ning Eesti tööpuuduse süwendamine.

Raudteede õlikütttele ülemineku rahwamajanduslik kahju on kokkuwõttes: a) puhas kahju 350.000 krooni, b) kokkuhoid tööpalkade arwel 570.000 kr. Kokku 920.000 krooni ehk ligi 100.000.000 senti! Teda on praegu 82 maal, ta kõneleb 59 keelt ja annab wälja kaugelt üle 100 ajakirja.

Tiibeti-uurija dr. Trinkler surnud.

Läinud esmaspäeval suri tuntud saksa Tiibeti-uurija, dr. Emil Trinkler, kes mõne päewa eest ühel autoõnnetusel sai raskesti wigastada.

Dr. Trinkler teostas 1927./28. aa. Tiibeti Kõrgemaale ekspeditsiooni, mille wäärtuslikud tulemused uurija nime tegid ühel hoobil kuulsaks.

Dr. Trinkler suri 35 a. wanuses.

Wenemaal löödi preester risti.

Kiwiga kiri wisati üle Eesti piiri.

Paar päewa peale möödunuid lihawõttepühi wisati üle piiri Eestisse Widowitshi küla juures kiri, mis oli mässitud ümber wäikese kiwi. Kirjas seisis, et „besboschnikud" olewat lihawõttepühade ajal Korla külas ristilöönud preestri, kes sõandanud talurahwale jutlust pidada. Wanaldase preestri tassisid nad külast wälja metsa äärde ja löid ta risti.

Kattewara wahekord 48,25 protsenti.

Eesti Panga nädala-aruanne 15. aprillist näitab järgmist seisukorda (klambrites toodud arwud käiwad 31. märtsi kohta): Kattewara 24.336.655,74 kr. (24.062.149,29), sisewekslid 10.605.743,39 kr. (11.219.932,02), laenud walitsusele ja teistele 14.886.584,29 krooni (16.352.065,02), pangatähti liikwel 33.100.823 kr. (35.658.356), jooksewad arwed 17.339.848,30 kr. (17.393.936,71). Kattewara wahekord jooksewate kohustustega oli 48,25 protsenti, 45,36 protsendi wastu 31. märtsil.

Raudteewarga Rutiku abiline tabati.

Tartu kriminaal-politsei tabas Tallinna krim.-politsei nõudel Tartus elutsewa noormehe R., 28 a. wana, keda kahtlustatakse Tallinna raudteewargale Rutikule kaasaaitamises tema kuritöödel.

Tartu kriminaal-politsei tabatut ülekuulama ei hakanud, waid saatis kohe Tallinna kriminaal-politsei korraldusse.

Noormees olewat Rutikule kaugelt sugulane.

Ainuke objektiiwne kasu põlewkiwiküttelt õlikütttele ülemineku on puhas, suitsuta sõit raudteel.

On aga tõepoolest kergemeelne samm meil meie üldises waesuses iga aasta ohwerdada Eesti raudteede suitsuwaba sõidu peale ligi 100 milj. senti.

See ilus summa kuluks marjana palju wajalisemate ülesannete teostamiseks.

18. apr. 1931. Dipl. insener M. Raud.

Moskwa — surnud linn.

Ameerika ajakirjanik Knickerbockerilt, tuntud kuulsakssaanud Orlowi protsessist, ilmus hiljuti raamat muljetest ja elamustest Nõukogude Wenemaal.

Kõige paremini iseloomustab seisukorda Nõukogude paradiisis Knickerbockeri raamatus jutustatud anekdoot. Moskwa tänawal kohtab kommunist oma kiiresti edasiruttawat tuttawat.

„Kuhu, seltsimees, jooksed?"

„Jooksen end uputama," wastab teine, „elada niikuinii enam ei saa: ei ole leiba, ei liha ega piima."

„Oota wäheke," lohutab esimene, „las möödub pjatiletka, siis meil on kõike küllalt!"

„Hakkan weel seda ootama," heidab teine käega, — „aga kui siis pole enam wetti, kuhu uputada?!"

Ja jooksis edasi jõe poole...

Ameerika ajakirjanik jutustab edasi, et wõõras Moskwa tänawal jalutades peaks mõtlema, et egas kogu linn muud ei teegi, kui ajab sporti ja puhub pille-pasunaid. Igalpool kaupluse akendel on wälja pandud laste piiluparte ja kõrinaid, kitarre ja mandoliine, suuski, uiske jne. Niisugune arwamine on muidugi ekslik: tõeliselt ei ole Moskwa kauplustel peale niisuguste kaupade midagi müüa. Miski ei mõju Moskwas wälismaalasse nii rusuwalt kui pikad read tolmunud waateaknaid, kus paremal juhul on wälja pandud Lenini ja Stalini rinnakujud.

Creme Mouson

on parim jumeravi vahend ka härradele. Pärast habemeajamist kaotab kohe äritava tundmuse.

Hulk seadusi muutmisel.

Õppejõudude tasuseadus wõeti teisel lugemisel wastu.

Riigikogu koosolek 21. apr.

Riigikogu kewadine istungjärk tõotab kujuneda lühikeseks. Juba praegu on töökawa walmis ja komisjonid ruttawad oma programmi läbiwõtmisega, et saada õigeks ajaks suwiste puhadele. Seadusecelnõud, mis praegu on wastuwõtmisel, on algatatud endise walitsuse poolt ja praegune koalitsioon on nende suhtes ka leppinud kokku, nii et nende seaduste arutamine riigikogus on õige mehhaaniline ja igaw toiming, kuna kellegil pole midagi arwustada ega millegi üle waielda.

Teisipäeval riigikogu koosolekul wõeti esimesel lugemisel wastu riigi 1926./27. ja 1927./28. a. eelarwe täitmise ja riigikassa bilansside kinnitamise seadused.

Sisemiste weetee korraldamise ja selleks krediidi määramise seaduse muutmise seadus

wõeti esimesel lugemisel wastu. See seadus pandi maksma 1928. a. ja selleks nähti ette 475.000 kr., mis pidi antama ühesuurustes osades 6 aasta jooksul. Seaduse muudatusega see summa jääb endiseks, kuid walitsus wõib anda igal aastal summe wõimaluse järele.

Rannasadamate arendamise ja selleks krediidi määramise muutmise seadus

wõeti ka esimesel lugemisel wastu. Selleks otstarbeks oli määratud 791.000 krooni, mis pidi antama wälja ühesuurustes osades 5 a. jooksul. Suurem osa sellešt summast on juba kasutatud. Seadus laotab nüüd makswuse ja edaspidi walitsus wõib samaks ülesandeks raha lubada eelarwe korras.

Ministeeriumide korraldamise seaduse wäliministeeriumi osa muutmise ja täiendamise seadus

wõeti esimesel lugemisel wastu. Selle seaduse muutmisega luuakse wälisministeeriumi juure wäliskaubanduse osakond, et wäliskaubanduse ja turgude laiendamise küsimustele kaasa aidata. Uusi kulusid ja koosseisude suurendamisi see endaga kaasa ei too, kuna wastawalt tõnnmatkse kokku ministeeriumi teisi osakondi.

Asunduskapitali eelarwe.

See on wab. walitsuse poolt wõetud wastu tasakaalus 4.640.100 kr. Komisjon seda muutnud ei ole.

R. Penno wõttis selle juures pikemalt sõna ja rääkis juurelõigetest ja asundustegewusest. Lubab teisel lugemisel esineda parandusettepanekuga. Eelarwe wõeti esimesel lugemisel wastu.

Awalikkude algkoolide seadus.

Seda 1920. a. Asutawa kogu poolt wastu wõetud seadust on juba mitu korda tulnud muuta, kuna olud pole nii lahedad ja nii arenenud, nagu Asutawas kogus loodeti. Selle muudatuse töötas wälja mõõdunud walitsus ja praeguse walitsuse poolt on see omakorda läbi waadatud. Seekordse muutmise juures on arwesse wõetud hulk kogemusi eesti kooli 11-aastase kestwuse ajast.

Komisjon on teinud ministeeriumi kawas mõned muudatused. Tähtsaim neist on see, et koolides wõib tarwitada ainult ministeeriumi poolt soowitatud õpperaamatuid. Senini wabritseeriti meil igasugu õpperaamatuid ja miimesugueid, ja on kujunenud wäga ebasoowitaw äritegemine kooliraamatutega, sest igal aastal wahetatakse õpperaamatuid. Uus kord annab haridusministrile wõimaluse igasuguste raamatute kooli tungimist takistada.

Kalakauba kontrolli-seadus.

tuli ka esimesele lugemisele. Et kalakauba wäljawedu soodustada, tahetakse teostada kalakauba kontrolli, et wälismaale satuks ainult korralik kaup, mis looks meie kalakaubale püüwa nime.

J. Fuks pidas sel puhul pika kalamehe kõne, mille kohta aruandja pärast õigusega tähendas, et see kõne olnud rohkem kalamehe püüdmiseks kui kalapüüdmiseks.

Eelnõu wõeti esimesel lugemisel wastu.

Pedagoogiumide seadus

wõeti esimesel lugemisel wastu.

Seminaride kõrwal hakkawad töötama ka pedagoogiumid, kuhu wõetakse wastu keskkoolide lõpetajaid õpetaja kursele ettewalmistamiseks. Seadus pedagoogiumide arwu ette ei näe, selle määrab ära wab. walitsus. Pedagoogiumi kursus kestab kaks aastat. Pedagoogiumi põhiharu walmistab ette algkooli õpetajaid ja eriharud kutsekoolide õpetajaid. Pedagoogiumi seadus ei määra weel ära seminaride saatust. See küsimus jäeti wabariigi walitsuse lahendada.

Awalikkude õppeasutuste ja õigustega erakeskkoolide õppejõudude tasude seaduse muutmise seadus

tuli teisele lugemisele ja tõi kaasa pikk läbirääkimist.

O. Kask räägib, et see olewat halbade seaduste pärl. Meil on keskkoolide awamisega mindud liiale ja nüüd riik wiekab koolide kulud omawalitsuste warna, et tehku see mis tahab ja koondagu kuidas tahab. Kuid koolipolitikat peab siiski juhitama keskkohast! Edasi Kask waatleb weel õpetajate perekonna abirahade küsimust ja lisatundide asju, samuti ka seminaride küsimust ja soowitab lõpuks eelnõu weel üheks nädalaks anda haridusкomisjoni.

J. Fuks räägib ,misjuguseste seisukorda satutwat selle seaduse puhul omawalitsused. Keskkoolid on ummitud õppemaksu tõstma ja sega paljudele saab keskkoolis õppimine wõimatuks. Maakonnawalitsuste aineline seisukord pole kergem kui riigi oma ja pole wõimalik wäljaminekuid suurendada. Maawalitsustel eneselgi pole aga selle muudatuse juures sõnakaasa rääkida. Fuks soowitab lõpuks, et seadus ei hakkaks maksma 1. aprillist, waid 1. augustist.

Haridus-sotsiaalminister J. Piiskar wastas, et praegune walitsus kehtwematele õpilastele tahab näidata suuremat wastutulekut kui tegi seda endine walitsus. Praegune walitsus korraldab ja lahendab seda, mis enne teda oli algatatud. Üheski keskkoolis ei tarwitse õppemaksu tõsta üle 20 krooni. Endine walitsus aga tahtis tõsta 40 krooni wõrra. Kask oleks pidanud oma kõne pidama endisele walitsusele mitte praegusele, sest praegune walitsus on endise walitsuse kawatsuid tublisti pehmendanud. Mina pole prokurör endisele walitsusele, kuid ma pean siiski kohuseks näidata, et see mitte kõik, mida siin awaldatakse, ei pea paika.

Kui meil oleks tulnud keskkoolide klasside arwu koondada 377 pealt 250 peale, siis oleksid just kehwemad õpilased pidanud jääma ukse taha. Praegu jääb aga siiski wõimalus kehwadele õpilastele wastu tulla õpperahast wabastamisega.

Walitsusel on raske koole sulgeda, sest iga omawalitsus kaitseb omi koole agaraselt. Suletagu teised koolid, mitte aga nende oma. Seepärast seda küsimust tuli lahendada teisel teel.

Mis puutub Kase loetletud puudustesse, siis ministri arwates need olewat sedawõrt otsitud ja nende juures ei makswat üldse peatuda.

Ministri wastuse puhul wõtid weel sõna R. Penno ja O. Kask ja J. Fuks. Siis wõetakse seaduse pealkiri wastu ja hakatakse seadust paragrahwide kaupa häälestama. Opositsiooni poolt tehti ohtralt parandusettepanekuid, mille poolt nad sageli isegi ei hääletanud ja mis tagaji lükati. Wiimaks jõuti seaduse teise lugemisega lõpule ja koosolek lõpetati kell 9,30 õhtul.

Kuidas elawad endised kuningad.

Portugali Manuelist Hispaania Alfonsoni.

Rewolutsioon Hispaanias ja kuningas Alfonso wälismaale sõit on ühele Berliini ajalehele juhust annud peatuda endiste kuningate juures. Ajaleht tuletab meele kuningaid erus ja neid tingimusi, millistes nad nüüd peawad elama. Esimesena kaotas meie aja kuningatest oma trooni Portugali Manuel, kes maalt pidi põgenema 1910. a. oktoobris. Ta oli waewalt kahekümne-aastane, kui maal puhkes rewolutsioon. Praegu elab Manuel Inglismaal ühes aristokraatide lossis ja tegeleb peamiselt hinnaliste raamatute kogumisega. Endine kuningas on kirglik bibliofiil ja oma kogusse korjanud kõik tähtsamad portugali wäljaanded.

Wene keisrikoja esitajana põgenduses leht nimetab suurwürst Kirill Wladimirowitschi, kes mäletawasti mõne aasta eest wõttis endale wene keisri tiitli. Kirill elab Koburgis. Tal on kolm suurt mõisat Prantsusmaal.

Teine maailmasõja ohwer on endine Bulgaaria tsaar Ferdinand. 3. oktoobril 1910. a. loobus ta troonist oma poja Borisi kasuks. Tänu oma aegsale erruminekule, õnnestus tal wähemalt päästa Bulgaaria dünastiat.

Alles hiljuti pühitses Ferdinand oma seitsmekümne aasta sünnipäewa.

Ferdinandi endine Austria liitlane Karl suri kaunis ebamugawates tingimustes Madeira saarel. Karli lesk Zita elab kahekesi lapsega Belgia lossis, lootuses, et ta wanem poeg Otto astub weel kunagi oma isa troonile.

Ekskeiser Wilhelmi eluolu on kõigile tuntud.

Mis puutub teistesse sakса walitsejatesse, siis endine saksi kuningas Friedrich August ja mitmed teised elawad weel praegu oma kodumaal kaunis soodsates tingimustes. Raskem on Sachseni-Altenburi hertsogi saatus, kes kaotas suurema osa oma waranduseşt.

1924. a. märtsis pidi troonist loobuma Creeka kuningas Georg. Juba tema poeg Konstantin sai tunda rahwa rahulolematust ja pidi kaks korda Creekamaalt lahkuma. Pärast Creekale kahjulikult lõppenud Wäike-Aasia sõda, Georg pidi aset andma wabariigi walitsusele. Praegu ta elab oma sugulaste juures ja on abielus leskunud Rumeenia kuninganna piltilusa tütrega. Georg weedab mitu kuud aastas Londonis.

Wiimane Türgi sultan pidi 1924. a. märtsis alistuma Türgi rahwuskogu otsusele ja kümne päewa jooksul maalt lahkuma.

Kuhu lõplikult elama asub kuningatest põgenikkudest wiimane — Alfonso 13., ei ole praegu weel teada.

Tule häwitustöö Walgutas.

20. jsp. peale lõunat pääses tuli lahti Walguta wallas Metsküla elawa Karu hoonetes. Tuli oli alguse saanud sepikojast. Sädemed olid sattunud laelasuwatesse heintesse, kust tuli kiirelt laiali lagunes.

Tuld suudeti juurerutanud inimeste abil peagi jumbutada, milleks kaasa aitas waikne ilm ja weerohkus. Ka teised hooned, mis põlewast eemal seisid 6—10 jala kaugusel, päästeti wäheste „tulehaawadega".

Ka wallas asuw tuletõrje alarmeeritu. Kohale jõudis ainult Erwaküla prits, mis ka alguses töötõwõimetuks osutus. Õnnetus tabas Erwu küla signaalkella helistajat: nimelt alarmeerimise ajal kukkus kellahaamer ühes teljega kellast wälja ja wigastas helistajat.

Põlenud hoone on kindlustatud kohalikus wastast. abiandm. seltsis 450 kr. wäärtuses, kuid kahju ulatub kaugelt üle selle summa.

Kõige enam kannatas sepp, kelle waranduse on täielikult rikutud ja häwinenud, kuna wara on kindlustamata.

Joonealune.

Kuriosumeid.

Kuulus Londoni udu, nõndanimetatud „herneşupp", löheb päewas maksma suure summa, meie rahas ligikaudu kakskümmend miljonit krooni.

Enamik selle udu ohwreid on bronhiidihaiged. Meie päewil tõuseb surewus 8000 surnuni, s. o. 1,8 tuhandelt.

Selle wastu ei saa keegi midagi parata. Ei suuda siin aidata ka Londoni arstide rohkus: ühelainsal inglise pealinna tänawal praktiseerib 543 arsti.

*

Kui asja lähemalt waadata, ei ole tööpäewi üldse olemas. Kõik nädalapäewad on pühapäewad: pühapäew kristlastel, esmaspäew greeklastel, teisipäew perslastel, neljapäew egiptlastel, reede türklastel, laupäew hebrealastel.

*

Kaugehüppe maailmameistri rekord on 7,88 m. See wastab umbes ta 4½-kordsele keha suurusele. Tawaline kirp (mitte dresseeritud tsirkuse kirp) hüppab aga, ilma treeninguta ja maailmarekordeist unistamata oma kahesajakordse kehapikkuse.

*

Üksainus läiskaswanud auster muneb üle 9 miljoni muna. Need munad ei ole muidugi kanamunad, kuid ikkagi munad, ja tohiks nende üheksast miljonist jätkuda küllaldaseks, et austrid wõiksid olla rahwustoit, nagu näit. kartul. Et see nii ei ole, selles on süüdi asjaolu, et austrite munadel on wäga palju waenlasi.

*

Mis ei õnnestunud Napoleonil, nimelt maailma wallutamine, on õnnestunud ühel armeel, liiati weel ilma kahuriteta, kuulipildujateta — seega ilma surmakülwamata relwadega.

See armee on päästearmee.

Keda armastatakse...

Seda hoitakse armutumalt minewiku uduwõrgus.

Tänapäewa aktuaalsete politikaprobleemide hulka sajab ikkagi weel — kuigi harwa — natuke minewiku halli udu. Imestad, et see sadu pole weel täiesti lõppenud ja leidub inimesi, kelle eluniidid kõigile ajatormidele waatamata purunematult on seotud tolle juba eelmise Londoni uduga, mille hajumist juba ammu oleme tahtnud loota.

„Tartu Seitung" ajab seda udupasunat igal parajal juhul. See mis meile on ainult kibe minewik, on tollele lehele ikka weel tulewiku eluallikaks. See mis meile on tõestatud ajalugu, on neile ikka weel pahatahtlik ja marurahwuslik jutt. Meile — faktidega tõestatud wastik udu, neile — unistuslikult selge päike.

Nii kirjutab „Tartu Seitung" ühes hiljutises numbris Eesti filmi „Kas tunned maad"... kohta muuseas järgmist:

„Päris lubamatu aga ja ajalooliselt wale on see, et tolles filmis mõisaomanikku on kujutatud loore ja werejanulisena. Et meie mõisaomanikud mitte säärased ei olnud, nagu nad seal kujutatud, seda olekšid pidanud filmi koostajad teadma..."

Muidugi! Meie oleme kõik põhjalikult ära unustanud! Ajalooline faktiline materjal, mis puutub 1905. aastasse, on kõik peaaegu terwena häwinud — peale mõningate walеandmete — ja inimesedki, kes tol ajal elasid, on pea wiimseni surnud. Ainult paar 100-aastast wanaeite on weel püsinud, kuid need ei oska mioagi asjalikku kõnelda.

Seepärast on „Tartu Seitungil" tuline õigus nuiinasjuttu puhuda: kes ikka enam nii kindlasti mäletab, mis nende kaugete aegade taga sündis. Ja kui oled kord kinni minewiku udus, mis su silmade ja kõrwade ees lasub hajumatu wõrguna, mine ja katsu siis weidikenegi asjust õieti aru saada.

Edasi märgib „Tartu Seitung" weel ühe uduşähwaku:

„Lõpuks olgu nimetatud, et filmi tendentsliklus wäljendub weel selleski, et ka saksakeelses tekstis on eesti kohanimesid tarwitatud..."

„Seitungil" on silme ees muidugi Soome rootslaste õilis eeskuju, kes isegi tillemagi tänawanimetuse on oma keelde ümber walanud. Nii peaksime meiegi tarwitama wene keeles Jurjew (wõi Derpt?), saksa keeles Dorpat, aga... kuidas prantsuse keeles, inglise keeles, hispaania keeles?

On niisid kuri lahti küll, kuid nii wäiklased ja pahurad oleme ikkagi: meie oma l maal wähemalt tarwitatagu ikka neid nimesid, mis meie omad. Tehku siis wälismaad, mis tahawad. Isikunimedega oleme sellewastu liigagi järeleandlikud — Pahlbärgid ja Gnadenteichid ei mõtlegi end eestikeelseiski tekstides ümberkujundada —, jäägu siis rahwapärasuse joon maksma wähemalt kohanimedeski. Miks „Seitung" siis hädakisa ei tõsta, kui kirjutame eestikeelses kirjas Königsberg, Frankfurt, Leipzig?... Kas peaksime minema nii jaburaks, et hakkaksime nõudma Kuningamäe jne. tarwitamist?

Mingi wanasõna kõneleb, et „keda armastatakse, seda ka karistatakse..." On küll wäga raske öelda, kes „Seitungit" ometi nii hirmsasti armastab, et teda nii järeljätmatult minewiku-uduga karistatakse.

Tristan.

Wallakohtu kaitseks.

Anname alljärgnewale kirjutisele ruumi waidluse korras. Toim.

Eesti wabariigi algupäewil tehti wiga wallakohtu tegewuse sulgemisega, mis esimese aastakümne jooksul rahwale õigusemõistmisel wähemais asjus kahjulik on olnud. Kohus on oma wallast mitmekümne kilomeetri taha wiidud, kuhu nüüd kodanikul, ka kõige pisemas asjas, tuleb minna enda õigust jalule seadma, mida ta waremalt wõis palju wähema waewa ja kuluga kohalises wallakohtus teha. Seal olid õigust mõistmas rahwa poolt walitud, kohaliste olude ja inimeste tundjad kohtunikud, kelle määruste ja otsuste üle polnud kuulda palju nuriseмist.

Wallakohtu kaotamisega on kohus kümnete kilomeetrite taha wiidud, kus ka kõige wähemad asjad on rahukohtuniku kätte koondatud, kes kui kaugelt elamik on wõhik kohalise rahwa eluolu tundmises, nii kohtuskäijate poolte käitlemises kui ka tunnistajate seletuse wõi üldse tõenduste hindamises. Selle ja ka asjade rohkuse pärast ei suuda rahukohtunik kõiki asju põhjalikult läbi kaaluda ega õiglaselt otsustada, olgu ta nii hea jurist kui tahes. Selle tagajärjeks on nuriv ja edasikaebused, mõnikord päris tühjete asjade pärast. Tekib palju rahulolematust ja meelekibedust kohtu wastu.

Olen oma eluaeg maal külaelanikkude keskel elanud ja üle kolmekümne aasta wallawalitsuse, wallakohtu ja ka rahukohtu alal tegew olnud. Saadud muljete ja kogemuste kohaselt wõin öelda, et nii suurt nuriseмist õigusemõistmise kohta wähemais asjus pole wallakohtute tegewuse ajal olnud, kui on praegu kuulda maal rahukohtunikkude tegewuse kohta. Wallakohus leiti küllalt kompetentne olewat, temale alluwaid osju lahendama. Wallakohtu otsused olid rahwa keskel lugupeetud nende õiguse poolest, kus oli wõrdlemiii wähe edasikaebusi.

Ja seda kõik sellepärast, et wallakohtunikud olid kohalised elanikud, kes oma walla rahwast nende elus-olus ja tegewuses igakülgselt läbi ja läbi tundsid, kellel asi juba enne kohtusse kaebamist tuntud oli tuttawate läbi. Need andmed olid wäärilikud poolte seletuste ja tõenduste hindamisel kohtus. Mõnikord kaaluti asja igakülgselt enne paar tundi kui otsus kuuluti. Sellest siis ka olenes, et otsused pea alati olid tabatwad, kus edasikaebusi wähe otsuste muutmiji ette tuli.

Wallakohus on kollegiaal-kohus ja kohaliste rahwa hulgas täidab ta ka wandekohtu osa, kes õigusemõistmises kohaliste asjaoludega ja rahwa õigusetundega südamelunnistuse järele rohkem kaalub kui seaduse „kirjatähega". See oli põhjuseks, et wallakohtu otsused ja määrused kodaniku õigusetunnet ei haawanud.

Wallakohtus sai inimene, oli ta nõudja, kaebaja, kaebealune, kostja wõi tunnistaja, ennast igakülgselt wälja seletada. Kuigi waheti see seletus asjast kõrwale kippus, siiski said kohtunikud sellest kätte andmeid, mis neil wajalikud olid õigusemõistmises. Nad olid selles teadlikud, et külainimese asjalikkus peitub just ta wabas kõnelemises, kuna ta kokkuwõtted on katkendid, mis sageli asja ei selgita. Sellest ongi praegusel ajal teklinud tuntud lause: „Kohtus ei lasta rääkida". See oleneb rahukohtuniku waheleségamisest ja teinekord maniisusest, et kõneleda asjalikult, kuna liht külainimene ei oska asjalikku kokkuwõtet teha. Wallakohtus oli selle poolest wabadus. Sellest siis ka olenes, et inimesel oli kohtu wastu usaldus ja kohus sai kätte temale tarwilikud andmed asja otsustamiseks.

Ei taha uskuda, et need tõsiasjaolud, mis wallakohtu kasuks kõnelewad, meie juristidele ja kohturegelastele tundmata olekid. Kuid siiski ei taheta wallakohtu otstarbekohasust kohtu wäheste kuludega kättesaadawust teostada. Wallakohtute wastu tuuakse ette eitawaid motiive, nagu: a) wallakohus pole enam küllalt kompetentne wabale kodanikkle õigust mõistma, sest ta oli warem seisuslik talurahwakohus, b) et wallakohtunikkudel pole juriidilist arusaamist ega seaduse tundmist, c) et kohtukirjutaja seadusetundmises ja õigusemõistmises wallakohtus peaosa etendab, nõnda et kohtunikud otsuse allakirjutamisega ainult selle wastutuse enda peale wõtawad jne.

Need wastuwäited ei pea paika, kui arwesse wõtta, et Eesti wabariigis on seisused kaotatud, sellega ka talurahwaseisus. Kõik on ühesõiguslikud wabariigi kodanikud. Walla rahwas on haridusе poolest endisest palju rohkem arenenud, kelle hulgas igas wallas küllalt kogenenud asjatundlikke õigusetundjaid, autoriteetseidki isikuid leidub, kelle hulgast wallakohtunikke wõib walida. Wallakohtule alluwais asjus on rohkem tarwilik kõlbline õigusetunne kui juriidiline õigus. Wiimast omawad wallakohtunikud seadusest niipalju küllalt, kui seda tarwis on asjade otsustamisel seadusliku küsimuses. Kui suutsid endised wallakohtunikud enda madala haridusе juures niipalju seadust tundma õppida, et suutsid asju otsustada seaduse piirides, siis wõiwad seda praegu'e aja wallakohtunikud, enda parema haridusе juures, mitmewõrra rohkem. Loodetawasti on meil lähemas tulewikus ka kõik seaduseraamatud eestikeelsed. Ka pole ju meil praegu kõik rahukohtunikud eriharidusega juristid.

Kohtukirjutaja pidi ju sedawõrd seadust tundma, et ta asitoimetust ja tegewust suutis seaduse piirides hoida. Kuid talle on põhjendamatult etteheiteid tehtud, nagu oleks wallakohtu otsused iemast olenenud. Wõis ju siis sellel etteheitel põhjust olla, kui walla kohtumehed enda allkirjade asemel kirjaoskamatu'e pärast kolm risti tõmbasid. Hiljem aga, peale wallakohtute uuendamist ja kihelkonnakohtute kadumist, pole see enam kohane. Kohtu otsused tegid wallakohtunikud peale selle kõik ise. Kirjutajal tuli neile ainult seadust meele tuletada, kui nad üle selle piiri kippusid astuma. Samuti juhib ka praegu wallasekretär wallawalitsuse tegewust, kus küll keegi seletama ei mõtle tulla, et ta wallu asju otsustab. Pole ka wististi ühtki sekretäri, kellel oleks tahtmist ennast wallawalitsuse wõi wallawolikogu otsustes maksma panna.

Ka pole millegagi põhjendatud, nagu poleks kompetentset koosseisu, kes wallakohtunikud waliks. Meil on ju igas wallas rahwa poolt salajasel hääletusel walitud wolikogu, kes kõik wallaametnikud walib. Seesama wolikogu on ka küllalt kompetentne wallakohtunikke walima. Wallawad ju praegu ka wallawolikogud walla hoolekandekohtu liikmeid, kes seda heade tagajärgedega on teinud, kus pole kuulda nuriseмist, nagu puuduks seal erapooletus ja asjalikkus.

Põhjendamata on ka wäide, nagu peaksid wallakohtute otsused alluma rahukohtunikule edasikaebuse teel. Wallakohus on kollegiaal-kohus, mis põhimõttel juba ta otsuste uuesti läbiwaatamine peab ka kollegiaal-kohtule alluma, s.o. rahukogu 2. astmele ta praegu'e nimetuse juures.

Minewiku kogemuste alal wõib öelda, et selle korraldуse läbi ei suurene rahukogu edasikaebuste hulk, waid wäheneb märksa, sest wallakohtute otsuste peale pole niipalju edasikaebusi, kui on praegu rahukohtunikkude otsuste peale.

Wallakohtute tegewusega wajaks kodanikud õiguse otsimisel ka wähem juriidilist abi, kuna nüüd ka kõige tühisemate asjade juures selle eest peawad kallist raha maksma. Wallakohtus kannab asja protokolli kohtukirjutaja, millise põhjal ai alustatak'e ja asjaosalised ette kutsutakse, kus pooled enda seletusi asjaarutamisel ijillikult wõiwad anda. Praeguse korra juures peawad kohtuskäijad otsima esiteks palwekirjakirjutajat, tarwilisel korral kauge maa pealt, ja ka kohtusse asjatundja woliniku ettеastumiseks palkama, eriti siis, kui wastaisel poolel on wolinik. Kõik see kulu jääks wallakohtule alluwates asjades ära.

Ka on meil praegu wallakohtud hoolekande alal töötamas, kelle tegewuse kohta pole kuulda mingit nurinat. Ka on wallakohtutel endisest ajast igas wallamajas waskawad ruumid warustusega. Tuleks ainult ära määrata wallakohtu wõimkond, millega minu arwates wallakohtu lahendada wõiks anda kõik süüteoasjad, mis leppimise teel wõiwad lõpetatud saada, wähemad warguseasjad, wäärtusega kuni 10 krooni, nõudeasjad kuni 200 kr., kõik hoiukorra ja hoolekandeasjad, nagu need olid wallakohtu toimetada ka waremalt. Ja wallakohtu tegewus wõiks määratud tähtajal alata.

See wähendaks märksa rahukohtunikkude tööd ja mis peaasi, kohus tuleks wähemais asjus endisest oma wallamaija tagasi, kus kodanikel wõimalik oma asju märksa wähema aja ja ainelise kuluga lahendada.

Wallakohtu kirjutaja kohuseid wõib endisest lahedasti täita wallasekretär.

Mis puutub kuludesse, siis on wallakohtu kulu, wõrreldes rahukohtunikkude jaoskondade sissеseadmise kuludega, palju wähem. Tuleb ju küll wallakohtunikkudele ärawiidetud päewade eest ja wallasekretärile kohtu kirjatoimetuse eest palka wõi tasu maksta, mis aastas ehk umbes 200 kr. kulu teeks. Kuid see on wõrdlemiii wäike kulu, mis mitmekordselt end tasub, sest selle eest on igal wallaelanikul kohus nagu oma kodu.

Neil kaalutlustel tuleks wallakohtu ellukutsumist igakülgselt toetada kohtute ümberkorralduse kawas.

Sädetelegraaf märgib:

Jack wangis. New Yorgist. Tatskillis wangistati kuulus bandiit Jack Diamond. Kuuldawasti süüdistatatwat teda ühe autojuhi piinamises, kes oli tema wõõrsteja salapiiritust wedanud.

Miljonite linn. Pariiisist. Wiimase rahwaloendmise järele on Pariiis 4.808.000 elanikku.

Kantoni raudteeõnnetuse ohwrid. Honkongist. (Trj.) Kantoni raudteeliinil juhtunud rängast rongiõnnetusest teatatakse täiendawalt, et seni on rusude alt leitud 11 laipa. Arwatawasti on aga leidmata weel üle 20 surnu. Umbes 30 hiinlast on saanud raskesti wigastada.

„Pühapäewarahu" lõpp. Londonist. (Trj.). Alamkojas sündis põnewusega oodatud hääletus n.n. pühapäewarahu seaduse asjus. Seadus wõeti wastu teisel lugemisel 258 häälega poolt ja 210 wastuseismisel. Kuna erakondadel ei olnud seaduse kohta seisukohta, oli igast erakonnast seadusele poolt ja wastu hääli. Seaduse wastuwõtmisega tühistatakse 1780. aastast pärinew wana pühapäewarahu seadus, mille põhjal hiljuti kõrgem kohus ränga karistuse peale pani pühapäewiti töötawatele kinodele. Nüüdsest peale on kogukonna omawalitsustel wõli oma piirkonnas kinodel lasta pühapäewiti töötada. Seda loetakse tähtsaks sündmuseks puritaanlikul Inglismaal.

Sünteetiline petroleum. Londonist. (Trj.). Inglise walitsus pühendab tõsist tähelepanu sünteetilise petrooleumi saamisele sõest. Uuemate leiduste abil on wõimalikuks saanud sõest wälja töötada kuni 60 kaalubrotsenti puhast petroleumi. Sellele antakse suur tähtsus, kuna Briti maadel ei ole nimetamiswäärseid loomulikke õlitagawarasid. Praegu on sünteetilise petrooleumi walmistamise kulud weidi kõrgemad kui petrooleumi turuhind. Loodetakse aga, et walitsuse laasabil wõib siiski anda uue leiduse töösteuslisele katsetamisele.

Waleši prints tagasi. Londonist. (Trj). Waleši prints jõuab lähipäewal oma Lõuna-Ameerika teekonnalt tagasi Euroopasse. Ta maandub Lissabonis, kust ta edasi sõidab Inglismaale.

Rekordiullutuses Cambell. Londonist. (Trj.) Kiirsõitja Malcolm Campbell, kes püstitas hiljuti Ameerikas omal „Sinine lind" nue kiiruse rekordi 245,7 miili tunnis (393 km), kawatseb tulewal aastal Uus-Meremaal teha uue sõidu, et oma rekordkiirust weelgi tõsta. Ettewalmistused uue rekordi püstitamiseks on juba käimas.

Nikaraagua rahu. New Yorgist. (Trj.) Seisukord Nikaragua idapoolses osas, kus hiljuti puhkesid uued rahutused, on paranenud. Ühisriikide mereväeüksuse abiga on mäss sumbutatud, kuid ühisriikide sõjalaewad jääwad endiselt Nikaragua wetesse. Täiendawalt teatatakse, et rahutuste ajal on rohkem eurooplast surma saanud kui ehtalul arwati. nt

Kumm ei maksa midagi. Londonist (Trj.). Kummi hind Londonis langes weelgi enam kui 2 penci wõrra naelalt. See on uus rekord kummihindade langemisel. Põhjuseks on suured laod, millele ei leita turgu.

Onnetus lakka sõjawäes. Berliinist. Saksa kaitsewõe harjutusplatsil Osterodi lähedal plahwatas eneseaegu üks õhumiin. Üks mees sai surma, kaks raskesti haawata.

Rätsepatööliste streigi ajal

on proua Münnmelman oma härra ülikonna korda seadnud.

Preisis tuleb rahwahääletus.

„Teraskiiwril" allkirjad koos.

Hitlerlasi ootawad witsad?

Berliinist, 22. aprillil. (Trj.) Allkirjade kogumine Preisi maapäewa laialisaatmise otsustamiseks rahwahääletuse algatamiseks lõppes teisipäewa õhtul, olles kaks nädalat kestnud. Rahwahääletuse algatajad on tagajärgedes õige optimistlikud. Kuigi allkirjade arwu kohta andmeid ei ole, on nad kindlad, et kokku on saadud rohkem kui wajalik allkirju, s. t. enam kui 5¼ miljonit. Täpsad allkirjade lugemised sünniwad Berliinis walimiskomitees. t

Kui rahwahääletuse algatamiseks tõesti wajalikul määral allkirju on, tuleb rahwahääletuse algatajatel esitada maapäewale ettepanek maapäewa laialiminekuks, kui ettepanek tagasi lükatakse ka siis, kui olime piirist jõudnud üle.

Naisteenija õine tulesüütamise rekk.

Möödunud aasta 12. detsembri õhtul põles Laewa wallas Wabriku talu küün, mis talust oli ¼ km eemal heinamaal. Talurahwas äratarі tüli tulekahju ajal üles, kuid keegi kustutama ei läinud, sest juba põlesid seinad ja seesolewad heinad ning tarwiliste abinõude puudusel oleks saanud waewalt midagi päästa.

Hommikul kui konstaabel kohale läks juurdlust toimetama, leidis ta aberwarte juurest eemalduwaid inimese jälgi, mis wiisid lähedalasuwa oja kaldale ja teiselpool kaldal juunduid metsa, kus neid enam ei saanud eraldada, sest metsa all ei olnud lumehärmatist.

Jälgede järele rekkis kahtlus, kes süütaja ei ole ehk Kaajiku talu teenija Amanda Joosi, kes juba mõnda aega wõis kannud Wabriku talu rentniku Karl Kooli wastu, sest wiimane arwud üles, nagu oleks ta jalgratta warastanud. Kaajiku talus läb otsimisel leiti Joosti woodikoti alt tema märg peiu ja kleit ning toast läbiligunenud pahtel. Nende järele otsustati, et teenija on küüni põlema süüdanud. Ta ise küll eitas seda.

Rahukogus asja aruiamisel tunnistas Joost enese süüdi ja kohus karistas teda kõige wähema karistusega, 4-kuuse wangistusega. Kuna eeluurimisel istunud aeg arwesse wõeti, siis wabastati ta weel samal päewal. M. Joosti ülewalpidamine kohtusaalis jättis wähearenenud inimese mulje. Ta on 28 a. wana.

Prof. Panethi loeng ülikooli aulas.

„Kosmilisest keemiast".

Prof. F. Paneth.

Königsberai professor F. Panethi loengut „Kosmilisest keemiast" oli teisipäewa õhtul ilmunud kuulama peaaegu aulatäis wanemat ja nooremat publikut. Hoogsat ja põhjalikult läbi mõeldud ettekannet kuulati suure huwiga. Ka teadusega mittetegelewale mimesele andis kõneleja selge ettekujutuse neist meetodeist, millega praegusel ajal kosmilisi nähtusi jälgitakse ja millise kõrguseni teadus on siin juba arenenud.

Järjekorraline puudujääk

Balti puuwillawabriku tarwitajateühisuse lihajaoskonnas puudub 5000 kr.

Neil päewil tuli Balti puuwillawabriku tarwitajateühisuse asjaajamise rewideerimisel ilmsiks, et jama töölisühisuse lihajaoskonna asjaajamises oli puudujääki üle 5000 krooni. Osakonna juhataja Taabo ei tea seletada, kuidas puudujääk on tekkinud. Arwatakse, et siin on tegemist kuritahtliku raha kõrwaldamisega. Taabo wõeti kuni asja selgitamiseni wahi alla.

Pirita maa endisele omanikule tagasi.

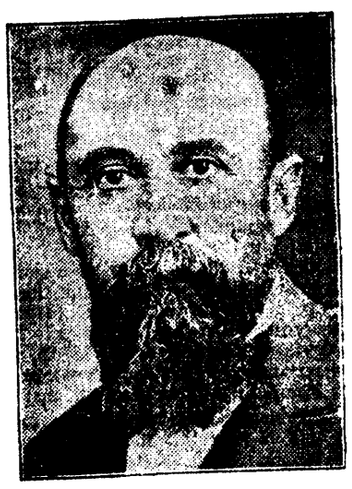
Wastawa kohtuotsuse põhjal lähewad Pirita maa-alad endise Wiimsi mõisa omaniku pärijatele tagasi. Mererand jääb aga üldiselt kõigile wabaks ja samuti jääb omaette iseseisewa ükšusena sanatooriumi „Kloostrimaa" jupelusasutus ühes wastawa krundiga. Teatawasti müüs põllutööministeerium hiljuti selle krundi pärisomanduseks. Kohtuotsuses, millega osa Pirita maad endisele omanikule tagasi antakse, leitakse, et põllutööministeeriumil ei olnud õigust seda maad wõõrandada.

Hüppler lõpulikult süüdi mõistetud.

Eile oli arutusel wiigikohtus Gust. Hüppleri wekslitwõltsimise protsess, mis seisis selles, et ta kindlaks tegemata ajal oli tokku seadnud wene wekslitlanketile blankowekseli teksti 2000 inglise naela peale ja Walga juudi Joost ärimehe M. Shamesi (sai surma saunakatla lõhkemisel) allkirjaga. Weksel pidi olema wäljaantud Londonis. Teiseks oli Hüppler wõltsinud samasuguse weksli 200 ingl. naela peale R. Breverni allkirjaga. Tartu-Wõru rahukogu mõistis G. Hüppleri 4 aastaks wangiroodu. Selle otsuse kinnitas kohtupalat ja eile ka riigikohus.

Kolmas tollipaanama protsess lõppes.

Esmaspäewal algas Tallinna-Haapsalu rahukogus kolmas tollipaanama protsess, Kaebealuseid oli 6: tolli wäljaarwaja Otto Treier, tollirewidendid Karl Hallik, tollideklarandid Edwin Schwan ja Rudolf Kalamees ning ärimehed Hans Süslich ja Adolf Mirwitz — Tartu a.-ü. „Mirwitz ja Pojad" asjaajaja-direktor. Eile kuulati selles asjas rahukogu otsus. Rahukogu leidis süüdi olewat: O. Treieri, kes mõisteti 3½ aastaks wangiroodu ja 2784 kr. trahwi maksma wõi 6 kuud aresti selle mittetasumisel, temalt nõutakse ka kauba wäärtus 750 kr. ja 829 kr.; R. Kalamees mõisteti 3 aastaks wangiroodu ja 1312 kr. rahatrahwi maksma wõi 6 kuud aresti. Hallik ja Schwan mõisteti õigeks, niisama ka Süslich ja Mirwitz.

Rumeenia uus peaminister prof. Jorga.

Rumeenia uue kabineti moodustas ülikooli professor Jorga pärast seda, kui seniseI Londoni saadikul Titulescul korda ei läinud luua rahwusliku koalitsiooni walitsust.

Üheksa korda surma.

Düsseldorfist, 22. aprillil. Kürteni protsessis nõudis prokurör oma süüdistuskõnes kaebealusele üheksakordset surmamõistmist mõrtsukatööde eest ja igasuguste kuritegude eest kokku 60 aastat wangiroodu.

Baltruschaitis sääb.

Kaunasest, 22. apr. Warem teatati, et Leedu saadik Moskwas Baltruschaitis esitas lahkumispalwe. Tema lahkumise põhjuseks peeti saadiku heatahtlikku suhtumist kommunistidele. Nüüd teatatakse ametlikult, et saadik jääb edasi oma kohale.

Põgenemine Nõukogude Wenemaalt.

Inglise salakuulaja Reily mälestusi.

Nurjunud ettewõte. Üks kohtumine tänawal. Hollandi kaupmees. Joobnud komissar. Sõit Tallinnasse.

Oma kõmulisi mälestusi jätkates, pühendab Reily nende järgmise peatüki oma põgenemisele Moskwast.

Kui nädala olin Petrogradis weetnud, jutustab ta edasi, muutus minu wälimus tundmatuseni. Lasin endale kaswada pika habeme, sanuti kandsin katkiseid ja määrdunud rõiwaid. Minu kawatsuse nurjumine rõhus hirmsasti mu meeleolu. Sain aru, et mu wandeseltsi organiseerimine oleks olnud mõttetu ja wõimatugi. Ma ei olnud enda eest kindel ainustki silmapilku. Kaalutlesin tõsiselt Wenemaalt põgenemise wõimalusi. Selleks oli kasutada kaks teed. Üks wiis Wiiburi kaudu Soome — Wene emigrantide lemmiktee. Kuid see tee oli ohtlik, kuna kubises Nõukogude kontrollidest, läbiotsimistest jne. Teine tee wiis Walge-Saarele, läbi piiriäärse posti, kust wõimatu oli läbi pääseda ilma suurte altkäemaksudeta kohalikule komissarile ja piiriwalwele. Rahast mul ei olnud puudu, sellepärast otsustasin walida wiimaksmainitud tee.

Terror Petrogradis oli enam-wähem waibunud. Pärast Üritzki tapmist

Petrogradi tšeka lasi maha 500 inimest

ja wõimaldas siis mõneks ajaks Petrogradi elanikkudel hinge tõmmata. Oma salakuulajate läbi sain teada, et wõimud minu Moskwast põgenemist on juba haistnud, kuid sellegipärast pole Petrogradis minu jälgi leidnud.

Ühel päewal Newskit mööda minnes, kohtasin inimest, keda mina nähtawasti huwitasin ja kes mulle tungiwalt järele waatas. Olin kuskil seda inimest näinud. Arwatawasti tundis ka tema minus ära oma endise tuttawa, ta waatas mitu korda tagasi, pöördus järsku ümber ja jooksis mulle järele. Lähedale jõudes hüüdis ta mind nimepidi ja sosistas mulle kõrwale astudes:

„Ärge kartke, olen teie sõber!"

Nende sõnadega surus ta mulle tasku ühe kaardi ja ütles, juba tagasi pöördudes: „Ootan teid poole tunni pärast."

Lonkisin wähe maad edasi ja waatasin siis kaarti. Kaardil oli tähendatud mehe aadress. Ma ei teadnud, mis teha. Kutse wastuwõtmine wõis lõppeda katastroofiga. Wõisin joosta tšekistidele otse sülle. Seisukorda järele kaaludes otsustasin siiski minna.

Süda hirmust seistes, koputasin kohale jõudes uksele. Sisse astudes leidsin ees täiesti tühja toa, mille keskel seisis sama inimene, kes peatas mind tänawal.

„Habe on teid muutnud, Sydney Reily," ütles ta. „Ei ole kerge teid ära tunda."

„Kes te olete?"

„Inimene, kes poleks lasknud teie habet nii hirmsasti korratuks minna..."

Mees oli minu endine juuksur Aleksander. Nüüd tundsin ka tema ära. Ta päris, mis ma Wenemaal teen, ja ma jutustasin talle oma loo. Kui ta kuulis, et kawatsen wälja sõita, arwas ta, et see mul waewalt õnnestub.

„Teie nimi seisab igalpool nuustas nimestikus; Petrogradist wõib altkäe makku eest wälja sõita igaüks, ainult mitte teie. Kõigis piirijaamades walwawad tšeka agendid, kes teid nägupidi hästi tunnewad..."

Pika nõupidamise järele otsustasime, et jään esialgu Aleksandri juure, kuni põgenemiseks awaneb soodsam wõimalus.

Kord õhtul koju tulles tõi juuksur endaga kaasa hollandi kaupmehe Van de Boschi, kellel oli oma mootorpaat ja kes lähemail päewil kawatses selles Petrogradist wälja sõita. Minu kaasawõtmise eest nõudis mees 60.000 rubla. Maksin poole sellest summast kohe, kuna järelejäänud poole ta pidi saama siis,

Teele pidime minema järgmisel ööl täpsalt kell kaksteist.

„Kui te kaldal näete tagaajajaid, ärge siis paadile lähenege," õpetas mind hollandlane.

Järgmisel päewal grimeeris mind juuksur tundmatuseni ja andis mulle selga oma puhta särgi. Pidime temaga kell ükstteist õhtul kohtuma Kasani kiriku juures. Otsustasin paati istuda wiimasel silmapilgul, et wältida otsijate järgnemist.

Aeg möödus wäga pikkamisi. Õhtul tõusis torm ja hakkas sadama jämedat wihma. Kasani kiriku juures kohtasin juuksurit, kes mulle teatas, et

tšekistid mootorpaadi otsisid juba põhjalikult läbi,

ja et nüüd wõib kartuseta istuda sisse.

Aleksander läks ees ja pidi mulle wähemagi kahtluse puhul andma märku.

Peawal kiikus üksik tuli. Juuksur kadus pikkamisi pimedusse. Mõne minuti pärast tuli ta tagasi ja teatas, et ta lootsikut kokkulepitud kohalt ei leidnud.

Seisime ägeda wihmawalingu käes ega teadnud mis teha. Tüki aja pärast kostsid kellegi kiired sammud, ja nähtawale tuli kummimantlis mees.

„Kes teist on Bergmann?" küsis ta isiklikult.

Tulija oli mootorpaadi mehaanik. Ta teatas, et paat on weel kord otsitud läbi ja tal weel praegugi wiibib üks komissar. Kõigis meil paadile lähenedа olles siis, kui see ujub kaldale.

„Kuid mida teete komissariga?" küsisin ärewalt.

„Küllap paneme ta niisugusesse seisukorda, et ta midagi ei näe."

Poole tunni pärast peatus motorpaat tõepoolest kaldal ja temast weeretati wälja surmani täisjoodetud komissar. Kui kõik oli korras, hüppasin lootsikusse, ja sekund hiljem hakkas mootor põrisema. Paat libises uskumatu kiirusega mööda Peewat edasi — Tallinna poole.

1. mail s. a. loositakse kohtu- ja siseministeeriumi 3. järk võite. Üksikud tähed veel müügil.

Ringi ümber kodumaa.

Heinte wargus Kubinal. Läinud nädalal warastati Kudina wallas Käpa talupidajalt pr. Kitsnikult heinaküünist 2 koormat heinu. Kohalikul konstaablil läks korda wargaid tabada. Warasteks osutusid Allika walla mehed.

Haaslawa walis uue wallawanema. 16. jsp. esitas senine Haaslawa wallawanem Jaan Ango lahkumispalwe. Nüüd on uue wallawanema walimine 23. jsp.

Walga ja Tõrwa hobusepostijaamad likwideeritakse. 1. maist likwideeritakse Walga ja Tõrwa hobusepostijaamad. Tõrwa jaamapidajale Sakisele, kes 88 aastat nimetatud kohta pidanud, antakse postijaama maadest 30 ha krunt kasutada. Samuti saab ka Walga postijaamapidaja osa jaama maadest omale krundiks.

Helmesse asus uus agronoom. Helme jaoskonna uus agronoom Jürgenson asus kohale. Seni töötas ta Wirumaal agronoomina, kuna warem oli Polli põllutöökoolis õpetajaks.

Noorte piha Walgas. Kuna Walgas mitmed aastad tagasi wiimane noorte piha oli, siis kawatsetakse see tänawu ühes Tõrwa noortega maikuu lõpul Walgas ära pidada. Selle pidamiseks on praegu koolinoorte hulgas ettewalmistused käimas.

Puka jaoskonnaarst. Walga maawalitsus on otsustanud 1. juunist moodustada Puka terwishoiu jaoskond, misjuures jaoskonna alla läheks Sangaste jaoskonnast Kuigatsi wald ja Helme jaoskonnast Rikasilla. Ühtlasi täidaks Puka jaoskonnaarst ka Puka emade- ja lastenõuandepunkti juhataja kohuseid.

Nõelus Pärnu südalinnas.

Teisipäeval kui Pärnus Suure-Kuke tänawal elutsew majaomanik Kuller oma aeda koraldas, silmas ta päikesepaistel waarikate põõsaste wahel üht läikiwat kera. Juure minnes selgus, et tegemist on nõelussiga, kes käsutas päikesepaistelist ilma.

Pärnumaa piimaühingute kesksels otsustas korraldada Pärnus 3. järjekorralise maakondlise wõistluse 12. mail. Proowiwõi tuleb hiljemalt 28. aprillils ära saata Pärnu piimaühisuse hoiurunmi. Wõi hindamine on 12. mai hommikul. Hindamisest wõtawad osa ka meierite esindajad. Teise wõistlusena korraldatakse piimaühisuste majapidamise wõistlused, mis kestawad kaks aastat. Wõistlused algawad 1. mail. Wõistlustest wõtawad osa kesksellsi liikmed ilma ülesandmata, kuna mitteliikmeid kuni 1. maini ülesanda tuleb Pärnumaa piimaühisuste kesksliidule. Wõõrastel tuleb wõistluse katteks tasuda 10 kr. osawõtumaksu. Paremate tagajärgedega wõistlusest osawõtnud piimaühistustele antakse auhinnad. Peale selle ertauhinnad piimatalituste juhatajatele, raamatupidajatele, wõiwalmistajatele ja kütjatele.

Ükš ei jaksa. Taali wallawalitsusel on praegu käsil Põlendmaa-Pustuski otsetee ehitamine. Et lööb lõpule wiia, palub wallawalitsus Pärnu maawalitsuselt 1000-kroonilist toetust, kuna oma rahatagawarast selleks ei jätkuwat.

Kihnulaste mured. Kihnulased waatawad tulewikule otse kurwa pilguga, sest kalapüük möödunud talwel oli kehw. Kõik lootused kehwal kala-aastal pannakse suwiste wedude peale, kus kihnulaste purjekad alati teenistust leidnud. Nüüd aga selgub, et puumaterjali on kogunenud Pärnu ümbrusesse niiwõrd wähe, et kihnulastele jealt waewalt suweks jätkub.

Hobune paiskas sõitja jõkke.

Teisipäeval, 21. jsp. paiskas lõhkuw hobune Rakweres, Laada tän. nr. 47 elutsewa Hugo Pällo, 23 aastat wana, Rakwere-Haljala waheliisel maanteel Päide wesiweski kohal üle käsipuude jõkke. Õnneks kukkus H. P. madalasse kohta ja pääsis uppumisjurmast. Peale arstiabi saamist linna hargemajas läks H. P. omal jalal kodu.

H. P. käis hobusega maal ja oli teel kojupoole. Päide lähedal hakkanud aga hobune kartma autot ja hakanud lõhkuma. Noormees pole suutnud enam metsikut looma taltsutada ja see paisanud ree üle jõe wiiwal sillal ümber.

Sulane pettis hobuse piirituseweoks. 11. jsp. läks Wihula wallas Läsna külas Joosepirahwa talus JuliusJürgensi juure sulaseks kaubeldud Kolga ranna Taburla küla elanik Ewald Tamberg oma peremehe hobusega Kolga randa oma kraami järgi ja jäi kadunuks. Alles paari päewa eest läks korda hobust kätte saada Tõdwa-Kõnnu asunduselt, kuna hobuse wõtnud sulane on tänini kadunud. Kui sulane järgmisel päewal peale hobuse wõimist tagasi ei tulnud, hakkas Jürgens teda kahtlustama hobuse wäljapetmises. Ka korraldatud otsimised ei annud tagajärgi. Kui hobune lõpuks leiti, puudusid tal alt kõik rauad, mis näitab, et temaga on tublisti põidetud.

Nagu mõnelt poolt tõendatakse, on Tambergi ühes tundumata kaaslasega nähtud Aegwiidu ümbruses ringi kihutamas. Seepärast on tõenäolik, et randlane wõõra hobusega käis toimetamas maale salapiiritust, mille järgi jättis looma omapead. Ka warem oli E. T. saanud hakkama sarnaste wempudega. Ametiwõimud jätkawad „kadunud sulase" otsimist.

Tülid Wiru-Jaagupi tarwitajate ühisuse ümber. Neil päewil pidas Wiru-Jaagupi tarwitajate ühisus oma aastakoosolekut. Läinud aasta kauba läbikäik oli 84.597 kr., osalapitale 2276,32 kr. ja liikmete arw aasta lõpul 148. Pikemaid sõnawõtmisi tekitab puudujäägi küsimus, mida 3886 kr. Puudujääk on tekkinud eelmiste aastate kulude sissekandmisest läinud aasta aruandesse. Puudujääk otsustati katta summadega amortisatsiooni, kinniswara omand. ja tagawara kapitalist. Eelarwe wõeti wastu 9360 kr. suuruses. Juhatusele tehti ettepaneku tegewusetuse pärast summade kättesaamise juures endiselt Kehala harukaupluse wastutawalt mürkjalt, kelle tegewuses tulid ilmiks suuremad puudujäägid ja kuritarwituse. Otsustatakse wõtta juhatus wastutusele ja tagandada ametist.

Nüüd aga leitakse, et koosolek on jätnud häälestamata ühe warem tehtud ettepaneku. Häälestatakse uuesti ja ettepanek juhatuse tagandamise kohta kukub läbi, millega laheneb ka pinewus. Edaspidiseks tegewuseks kinnitas koosolek kindlad juhtnöörid ja kodukorra. Tunnistati otstarbekohaseks lihakaupluse awamine Rakweres. Juhatusse jäänud M. Willo, A. Martin, M. Mäekiwi, Ed. Weikraud ja Joh. Klammer.

Maarja-Magdalcena ühispanga korralist peakoosolekut peeti pühapäewal kohalikus seltsimajas. Wõeti wastu 1930. a. aruanne ja 1931. a. eelarwe. Koosolekust osawõtjaid oli wõrdlemisi rohkesti.

Laadal löödi rahulikku inimest.

Teisipäewa hommikul toodi Narwa linna haigemaija raskelt haawatud „Kiriwõli" tööline Anton Arwa, 21 a. wana. Arwal oli üks haaw seljas ja teine õlas. Seljahaaw ulatus kopsuni.

Ülekuulamisel seletas haawatu, et ta wiibinud esmaspäewal Püssi asunduses laadal, kus trobikond noormehi kakelnud. Tema möödunud rahulikult kaklejatest, kuid jõudes mõne sammu eemale, jooksnud üks meestest järele ja löönud ootamatult pussiga talle selga ja õlga.

Arst tunnistas haawatu seisukorra raskeks.

Läänemaa tööstuskool hakkab atru walmistama. Kuna kooli üle nuriseti, et see walmistama õpetab ainult keeruliisi asju, millega õpilastel pärastises elus midagi peale hakata pole, on koolis tarwitamisele wõetud muud alad — igapäewases elus tarwisminewad asjad. Nii tehakse neil päewil katseid kooli poolt walmistatud atradega. Tahetakse selgusele jõuda, misjuures tüüp atru wastab Läänemaa põllu nõuetele.

„Kenad Naised", „Loodus" ja B. Linde.

Laimaw artikkel Linde kohta tõi „Noole" toimetajale raske karistuse.

Kas Lindel on head nime?

Teisipäewa õhtupoolikul oli arutusel Tartu-Wõru rahukogus B. Linde protsess nädalalehe „Noole" toimetaja Ernst Raudsepaga 1930. a. „Nooles" nr 22 ilmunud artikli „Kirjastaja B. Linde „Kenad naised" — wõltsitud kaup" pärast. Lepitus ei läinud korda ja kohus mõistis E. Raudsepa 2 kuuks aresti ning 400 kr. trahwi maksma ehk maksujõuetuse korral weel 1 kuu aresti.

„Nooles" nr. 22 — 1930. aastal ilmus kirjanik B. Linde kohta wäga teratwstooniline kirjutis, milles seletati, nagu oleks B. Linde salaja omandanud „Lub'i" seerias ilmunud „Kenade naiste" trükipoognaid ja need teistsuguste kaantega warustatult müügile lasknud, paralleelselt „Lub'i" sarjas turule saadetud B. Linde „Kenade naistega". Artiklis nimetati B. Lindet kleptomaaniks ja tähendati nagu oleks siin tegemist patoloogilise nähtusega. Lõpuks märgiti selles artiklis weel, et B. Linde ei olewat kõlbulik Poola albumi toimetajaks.

B. Linde tundis oma au selle artikli awaldamisega sügawasti puudutatud ning esitas „Noole" wastutawa toimetaja wastutusele wõtmiseks erakaebuse.

Asjaosalistena olid ilmunud kohtusse süüdistaja ise ja tema wolinik wann. adw. K. Grau ning kaebealune ja tema kaitsja adw. W. Jauram. Tunnistajatena olid wälja kutsutud trükkojaomanik W. Bergmann süüdistaja poolt ülesantuna ning kirjastusühisuse „Loodus" dir. H. Männik toimetaja E. Raudsepa poolt wäljakutsutuna.

B. Linde on walmis süüdistust toimetaja Raudsepa wastu lõpetama, kui wiimane wälja annab artikli autori. E. Raudsepp aga keeldub sellest, tähendades, et see käis ajalehtede praktika wastu. Kohtu eesistuja Trelini ettepaneku peale on mõlemad pooled põhimõtteliselt nõus wabandusartikli awaldamisega. Waidlus tekib ainult B. Linde poolt wabandusawalduses tingimata soowitud sõnade „põhjendamata laimu" pärast. Lõpuks lepiwad pooled kohtu salomonliku ettepanekuga, et sõna „põhjendamata" jääb ära, kuna „laim" peab siiski wabandusteksti jääma. Järgmine kauplemine on sellepärast, misjuustes ajalehis wabandusteksti awaldada. Kokkulepe saawutatakse „Postimehes", „Päewalehes" ja „Nooles" awaldamise näol.

Ent lõplik kokkulepe nurjub wabanduskuulutuse suuruse määramise juures. B. Linde ultimatiiwselt nõuab, et kõik kuulutused kokku annaks sama ruumi, mis on kulunud laimawa artikli awaldamiseks. E. Raudsepp ei ole sellega nõus ja nii asub kohus asja sisulisele arutamisele.

Tunnistaja W. Bergmann selgitab B. Lindele „Kenade naiste" trükipoognate andmise lugu. Nimetatud raamat olnud tema trükikojas laduda ja enne selle trükkimisele asumist palunud B. Linde omale 50 eksemplari trükipoognat „Kenadest naistest", sest tal olewat selleks „Loodusega" kokkulepe. Tunnistaja pärinud telefoniteel „Loodusest" dir. H. Männikult wõi tema abilt Estamilt järele — kummalt, seda tunnistaja ei mäleta — ja saanud wastuse, et poognaid wõib anda. Nii saanudki B. Linde 50 eks. trükipoognat „Kenadest naistest". Poognad olnud kaanteta.

Tunnistaja H. Männik seletab, et ostnud „Loodusele" B. Lindelt „Kenade naiste" autoriõiguse. „Kenad naised" ilmunud „Lub'i" seerias 8085 eksemplaris. Hiljem selgunud, et „Warraku" kirjastuse nime all oli saadetud müügile sama raamat, kuid ainult teise kaane all ja teise esilehega ning hinnaga 1 kroon. H. Männik selleks paralleelwäljaandeks oma luba ei ole annud ega ole seda teinud ka hra Estam. Teised seda luba aga üldse ei olewat wõinud anda. Tunnistaja kinnitab, et säärasteks paralleelwäljaanneteks loa andmine olewat kirjandusturule tundmata ast. „Loodusе" prokuristi poolt olewat tõstetud kaebus „Kenade naiste" walgetes kaantes wäljaandmise asjas.

Kaitsja W. Jauram: Kuidas waadatakse seltskonnas B. Linde peale?

Tunnistaja kirjeldab selle peale B. Linde asju Kirjanikkude Liidus ja Pen-klubis, mis juba kõigile tuntud ajalehtede kaudu.

Adw. K. Grau: Mitmes eksemplaris trükiti „Noolt"?

H. Männik: 4000—5000 eksemplaris.

B. Linde selgitab oma „Kenade naiste" wäljaandmise lugu. Ta pole tahtnud nendega äri teha, sest kulud ületanud loodetawad tulud, waid annud paralleelwäljaande bibliofiil otstarbel. 50 eksemplaris trükipoognaid saanud ta „Looduselt" aga sellepärast, et ta annud „Loodusele" materjali 76 lehekülje tarwis, kuna raamat ilmunud aga 64 leheküljes.

Adw. K. Grau oma süüdistuskõnes tähendab, et mast kusagil suurlinna bulwari ajalehes wõib awaldada nii toorešt artiklit, kui seda „Nool" on awaldanud, meie ülikoolilinnas ei ole see aga kuidagi lubataw. Selle artikli sõit oli, häwitada B. Linde head nime selts konnas ja majanduslikus elus. Kirjanikkudel on ainult oma hea nimi ja kui seda rüwetatakse, siis ei jää neil midagi järele. Palub sellepärast E. Raudseppa kõrgemal määral karistada.

Kaitsja W. Jauram arwab, et waewalt on midagi kaotanud B. Linde selle artikliga. Teda on awalikus korras süüdistatud ja sellepärast ei peaks ta aukünsimustes nii tundlik olema. „Noole" kirjutus olewat täwe Kirjanikkude Liidus ülestõstetud wäljaheitmise küsimuse kõrwal. B. Linde on Eestis küll hästi tuntud, kuid just oma skandaalsete ülesastumistega. Kaitsja leiab, et H. Männiku seletustega on „Noole" artikkel õigustatud, misjärast palub E. Raudseppa õigeks mõista.

Tartu teated.

Rätsepate üldstreik.

Naistöölised ühinesid meeste seisukohaga.

Tartu rätsepate streik, mis pühapäewa õhtul wäljakuulutati, jatkus eile. Teisipäewa õhtul pidasid naistöölised oma koosolekut, kus otsustati ühineda meestööliste streigiga. Kokku oli tulnud 72 naistöölist.

Streigikomitee istus eile koau päewa koos ametiühisuste keskühinau ruumides, kuhu wäljas wiibiwad kontrollid teateid koguſid ja töid töölisi, kes seni weel ei olnud allakirjutanud lepingule ametiühisusega. Lepingu järele kohustub allakirjutanu täitma ühisuse eeskirju, wastasel korral maksab lepingurikkuja 150 krooni.

Aleksandri tänawal, kus asuwad enamikus suuremad walmisriieteäride, oli näha streikiwaid rätsepaid, kes waltwasid selle järele, et mõned ametiwennad streigist hoolimata äridest tööd ei läheks otsima.

Streik oli eile üldine. Streikisid ka omal käel töötajad. Täna algawad wiimast liiki töölised tööd, kuna ettewõtjate juures ja walmisriiete äridele töötajad streiki tahawad jatkata seni, kui nende tööandjad pole alla kirjutanud kollektiiwlepingule ja wäljatöötatud hindade tariifile.

Neljapäewa õhtul astub kokku rätsepatööliste koosolek, kus tehtud olukordi kaalutakse. Rätsepa töökodade omanikkudel juuri lahkuminekuid hinnakirjas pole ja pinewa wahekorra raskuspunkt seisab peamiselt kollektiiwlepingu sõlmimises.

Õpetajate arstiabi kulud maksetakse wälja koolijuhataja kaudu.

Uue arstiabi korraldisega jääb õpetajate ja nende perekonnaliikmete arstiabi ja rohtude kuludest tarwitaja kanda wastawalt ta teenistustasu määrale 50—75 prots.

Et õpetajate arstiabi ja rohtude kulude wäljamaksmine wastawas suuruses toimub kooliwalitsuse kaudu, siis tooks uus korraldis kooliwalitsusele ja linnakassale hulga tööd juure ja koormaks liiga praegusi tööjõude.

Et lihtsustada arstiabi ja rohtude kulude wäljamaksmist, jäetakse kulude wäljamaksmine koolijuhatajate hooleks ja wõimaldatakse seks otstarbeks wastawaile koolijuhatajaile linna summadest awanssi suurendada kuni 100 kr.

Kursuste registreerimine lihtsamaks.

Lühiajaliste kursuste registreerimise kohta on haridusministeerium pannud maksma uue määruse, mille järgi registreerimislehti ei tule enam saata haridusministeeriumi, waid registreerimist toimetab kohalik kooliwalitsus. Kui wiimane jätab kursuse registreerimata, s. t. ei luba korraldada, siis wõib kursuse korraldaja apeleerida ministeeriumi poole. Kõik kursuste teadaanded, mis korraldatud peale 1. maid, tuleb esitada ainult 1 eksemplaris.

Salme Kanni naiskoor sõidab Riiga.

25. aprillil annab Salme Kanni naiskoor Riia Eesti Haridus Seltsi saalis iseseiswa kontserdi. Solistina esineb kontserdil prl. Helmi Kann.

Algkooliõpilastele ei määrata eksameid.

Haridusministeerium teatab, et algkooli klassi ja kooli kursuse lõpetamisel wiiakse algkoolide õpilased klassist klassi pedagoogika nõukoau otsusel õpilaste töö üldise edu põhjal ja järeleksameid nina suwetöid wõi õppeülesandeid klassist klassi wiimisel algkooli õpilastele ei määrata.

Koolinoored said abiraha.

Haridusministeeriumi poolt on määratud Tartu kesk- ja kutsekoolide õpilastele riigi abiraha.

„Pallase" õpilasele Erich Leppile 30 kr.

Tartu kõrgema muusikakooli õpilastele: Paul Nahale, Arnold Tamperele, Ferd. Arandile, Ferd. Söödile, Ernst Johansonile, Julie Rammile.

Poeglaste realgümn. õpilastele: Lorenz Palmasele ja Johannes Lilliallikule.

Linna tüdarlaste gümnaasiumi õpilastele: Linda Ansole, Aino Eilaule ja Wirwe Märtinale

E. N. K. S. tüdarlaste gümn. õpilastest said: Hilda Ehrenbusch, Ellen Jürisson ja Wilma Jors.

Tehnikagümn. õpilastest said: Olga Sermat, Gerhard Mark, Eduard Hint, Eduard Schmidt ja Artur Meltsas.

Treffneri gümn. õpilastele määrati: Erich Hendrikssonile, Wiktor Obstile, Kalju Arbeiterile, Aleksander Abarinkowile.

Ühtugümn. õpilastele: Weera Kullmanile, Rosalie Hindreksonile ja Sergei Kahrinile.

Tartu Naisühingu käsitöökooli õpilasele Lilli Potrailile ja Tartu Naiseltsi maja pidamiskooli õpilastele Erna Warrulile, Pauline Wainole ja Liidia Sillaotsale.

Linna tööstuskooli õpilastest said: Albert Täkk, August Matto, Wolfgang Tosso.

Igale õpilasele on määratud 20 kr. Koolide poolt esitatud ja siin nimetamata õpilaste toetuspalwed on jäetud rahuldamata.

Kardetakse naiste naha- ja suguhaigete haiglat.

Linna terwishoiu komisjonis ja nõukogus oli arutusel Liiwa ja Tallinna tän. elanikkude palwe, et nais naha- ja suguhaigete haiglat ei toodaks üle Tallinna tänawale endise kasarmu ruumidesse.

Põhjenduseks tuuakse asjaolu, et haigla peletawat sealt publiku eemale, keda seal olewat rohkesti liikumas eriti suwisel ajal ujula ja kalmistute tõttu. Peale selle mõjuwat selline haigla rahwarikkale ümbrusele demoraliseeriwalt.

Terwishoiu komisjon ja nõukogu kaalus küsimust pikemalt ja leidis, et palujate wäited ei ole põhjendatud ja kuskil peab ometi see haigla ulualust leidma.

Küsimus tuleb linnawolikogule lõplikuks otsustamiseks.

Jälle uued soowid.

Toiduainetega kauplejad, kes osalt Politseiplatsil, osalt Söögiturul kauplewad, on esitanud linnawalitsusele uue palwe, et neid, kes weel Politseiplatsil ajuwad, sinna jäetaks (juunis pidid kõik Söögiturule üle kolima) ja ka Söögiturult need sinna tagasi toodaks. Kui seda ei tehta, siis antagu nendele kauplemisplatsid Söögiturul Raekoja platsi ja Kaubahoowi wahekohal. Palwe põhjenduseks tuuakse asjaolu, et Söögiturul kaalukoja taha ei pääsewat ostjad neile juure, kuna olewat tülikas tulla läbi maameeste hobusteridade.

W. Maslowi salakauba protsess.

Tartu koloniaaläri pidaja W. Maslowi käest wõeti 1929. a. weebruarikuul ära 116 ka sahariini 580 kr. wäärtuses. Tolliwalitsus tunnistas selle salakaubaks ning ar läks kohtu kätte. Tartu-Wõru rahukoau trahwis W. Maslowi 2480 krooniga ehk maksujõuetusel 6-kuise kinnipidamisega. Selle otsuse kinnitas kohtupalat ja eile ka riigikohus. Salakaup konfiskeeriti.

Parandusettepanek uuele perekonnaseadusele.

Eestipäraste perekonnanimede pärast.

Eesti rahwusluse ühing ja nimede eestistamise toimkond on wabariigi walits. saatnud kirja, milles tähelepanu juhitakse perekonnaseaduse täiendamise peale selles osas, mis puudutab wõõrapäraseid perekonnanimesid. Kirja esitajate arwates ei ole sellest küllalt, et on loodud kerge wõimalus eestistada wõõrapäraseid nimesid, waid tarwilik on, et loodaks mõnesugune soodustus sel alal üldise reeglina, ning ühtlasi takistataks wõõrapäraste nimede juurdetulekut. Nimelt tahetakse uue perekonnaseaduse kawas wõimaldada alles hoida ka naise nime. Ühing teeb ettepaneku, et abieluseaduses määratakse sel puhul, kui üks pool kannab eestipärast, teine wõõrapärast perekonnanime, määrata selle nimi, kelle oma eestipärane. „Kui naine tahab alles hoida oma perekonnanime, siis olgu see lubatud ainult sel puhul, kui see pole wõõrapärane".

Kalakurg muutub rikkalikumaks.

Tartu kalatura, mis koou talwe olnud üsna kalawaene, on wiimastel päewadel muutunud rikkalikumaks. Selleks on mõjunud kaasa laewade liikuma hakkamine Wõrtsjärwe ja Peipsi wahel, nii et kalamehed saawad iga päew oma saagi ära saata. Ka jõgi on tublisti paisunud ja laialisemal weewäljal on enam püügi wõimalusi. Pealegi on ju nüüd alanud kaladel kudemise aeg, mille tõttu nad rohkem liikuwad ja kalameestele hõlpsamini kätte saadawad.

Turule on esialul ilmunud müügile rohkemal määral ahwenaid, haugi ja särgi.

Laadakaupmehed ristiwad laatu.

Rida laadakaupmehi paluwad Tartu linnawalitsust Tartus peetawate laatade asjus teostada suurem muudatus ja nimelt: kõik olewad laadad, mis peetakse kuu alul, wiia üle kuu lõpupäewadele, ja neil kuudel, mil laatu pole, nimelt märtsis, mais, juunis ja augustis, korraldada ka laat, nii et Tartu laatade arw tõuseks 8 asemel 12 peale. Laatade asetamist kuu lõppu paluwad kaupmehed sellepärast, et riigi ja omawalitsuste ametnikud saawad palka kuu 20. päewal, kuna kuu esimesel poolel on neil raha wähe.

Lõpuks on laadakaupmehed end ka ristija seisukohale asetanud ja tahawad laatadele anda uusi „ajakohaseid" nimesid. Nende arwates tuleks ristida Kolmekuninga laat rahulepingu laadaks, küünlalaat wabaduse laadaks jne.

Üliõpilaskonna 10-es edustus astus kokku.

Üliõpilaskonna 10. edustus tuli kolmapäewa õhtul üliõpilasmajas oma esimesteks koosolekuteks kokku.

Eilse päewa jooksul, sanuti ka teisipäewal oli üksikute rühmituste wahel läbirääkimisi kohtade jaotuse kui ka isikute üle uues üliõpilaskonna juhatuses ja toimkondades.

9. edustuse lõpukoosolekud

teisipäewa õhtul möödusid rahulikus üksmeeles. Kunlati ära nii juhatuse kui ka toimkondade ja kassa aruanded.

Teise koosoleku lõpul tänas üliõpilaskonna esimees H. Paalman 9. edustuse liikmeid koostöö eest ja tema majesteet „üliõpilaskonna parlament" — 9. edustus, lõpetas oma wiimase koosoleku kl. 20,10.

Hiljem oli 9. edustuse liikmete ja wäljaspoolt edustust olewate toimkonna liikmete waheline õhtusöök, westluses wiibiti koos warahommikuni.

9. edustuse iseloomustawa joonena kriipsutati aruannetes alla senistelt edustustelt aegamõõdunud isemise korraldustöö tähtsamate osade lõpule wiimist jaj kirdumist teistele üliõpilaskonna üldiseid huwisid haaratwatele aladele.

„Ukut" remonteeritakse.

Weeteede korrashoiu laewal „Ukul" on praegu remonttööd käimas. Remonteeritakse laewa ja puhastatakse masinaid. Nädala lõpul sõidab laew wälja püstitama kõrgewee kaldamärke, milline töö kiire weetõusu tõttu Emajões hädatarwilik reisijatelaewade edaspidisel liiklemisel. „Uku" kaldamärkide püstitamise piirkonda kuuluwad Emajõgi Tartust Peipsini ja Ahja jõgi suubumisekohast Läänitsani. Peipsi jääkattest wabanemisel hakkab „Uku" märke korraldama ja toodreid püstitama

Jüriöö Tartus.

Teisipäewal peeti raekojas Rahwusliste ühingu algatusel jüriöö mälestamise asjus nõupidamiskoosolekut, millest osa wõtsid kaitsemalewa ja seltskondliste organisatsioonide esindajad. Koosolekul otsustati eelmiste aastate eeskujul mälestada tänawu jüriööd Tartus. Kuna Tallinnas on otsustatud jüriööd pidada 8. mail, siis küsimuse ühtlustamiseks leiti kohaseks ka Tartus jääda peatuma wiimase päewa juurde, kuigi küll mõnede koosolijate poolt mõtteid awaldati, et hilise kewade ja üliõpilaskonna rongikäigu läbeduse tõttu päewa mälestamine 8. mai pealt edasi lükataks 10. mai peale.

8. mail oleks päewal ette nähtud aktus „Wanemuises", kus on nõusoleku awaldan. esinema kõnega prof. J. Uluots. Peale selle wõimaluse korral peetakse aktwi ka teistes kohtades, Eesti käsitööliste abiandmise kesksis jne. Õhtul algaks rongikäik Wabadusplatsilt Toomeorgu, millest peale seltskondliste organisatsioonide wõtakse tänawu kindlasti osa ka kaitsewägi ja kaitsemalewa. Toomeorus oleks kõned, muusika- ja laulukooride ettekanded ja pöleks jüriöö tuli.

Tartu „Kalewil" tänawu juubel.

Tartu Kalew saab tänawu sügise 80-aastaseks. Sel puhul tahetakse korraldada 28.—30. augustini Tartus rida wõistlusi peа igal spordiharul ja pidustusi ühes aktusega. On awaldatud ka mõtet, kas Kalewil ei tuleks wälja anda „Spordilehe" juubelinumber, nagu tegi seda käesolewa aasta alul Narwa Wõitleja.

„Apollo" rahwamajaks.

Kino „Apollo" pidaja G. Kordt on muutnud tänasest peale oma kino odawahinnaliseks rahwamajaks, kus piletihinnad oleks 15—40 sendini. Omanik tahab edaspidigi kunstiwäärtuslikke ja uuemaid filme näidata, lootes, et hindade alandamisega läbikäijate arw tõuseb ja sellega kulud saaks endist wiisi kaetud.

Tartu kinod.

„Glorias"

on teisipäewast alates uus kahekordne eeskawa, mis pakub Tartu kinopublikule head naudingut. Esimene film „Mõõdunud unelmid" on huwitaw ja küllalt omapäranegi draama Rumeenia talurahwa ja aristokraatia elust. Tegewus sünnib Mustamere rannikul. Keegi aristokraatlik noormees abiellub wanemate soowil lihtsa ja terwehingelise ning tugewa elujõulise talutüdrukuga, et saada terweid ja elujõulisi järeltulijaid. Hingeliselt jäawad mõlemad teineteisele wõõraks ja niipea kui mesinädalad mööda on ka mees oma naisest küllastunud ja hakkab jälle oma endist ulaelu jatkama, mis wiib nende abielulaewa lõpulikult karile. Näitlejad tõigitsewad oma oli meisterlikult. Waatamiswäärsed on ka Rumeenia maastikupildid ja rahwapeod.

Teine film, farss „Ewa kasukmantlis" on siinpaarne eriti sellepoolest, et on püütud hoiduda shabloonilistest farsi wõtetest ja taotletud omapära, mille tõttu wõib filmi huwiga algusest lõpuni jälgida.

Lisaks heligrotesk.

Ankeet kinopubliku keskel.

Kino „Centrali" direktsioon korraldab tänasest alates wälismaa eeskujul ankeedi kino külastajate keskel, et sel teel teada saada publiku maitset. Ankeedi alla tuleb neli kõige paremat filmi, kaks ameerika ja kaks saksa filmitööstuse saawutust. Filmid on erinewate iseloomudega ja erinewate näitlejatega ning igaüks peaks leidma neist oma maitsele wastawa.

Teater ja muusika.

„Wanemuises" täna wiimast korda „Kuulsuse hind".

Andersoni ja Stallingsi suurepärane sõjatükk paneb meid kõiki algusest lõpuni kaasa elama. Tugew kahe mehe wõitlus ühe naise pärast (M. Türk, E. Türk, A. Waino) sünnib tema foonil, olles äärmiselt põnew. Ei puudu tükil peale hingeliste elamuste ka effektsus, nii et ta on huwitaw kõigile.

Peale ülalnimetatute tegelaste tegewad kõik „Wanemuise" meesnäitlejad. Piletihinnad 40, 50, 60, 85 ja 110 senti.

Laupäewal kolmat korda üliõbus „Beebi", piletihinnad 40—110 senti.

Akadeemilise Anglo-Eesti Ühingu peakoosolek peeti pühapäeval. Koosoleku avas ajutise juhatuse esimees dr. A. Oras, esitades üliõpilaste poolt kinnitatud ühingu põhikirja. Ühtlasi esines dr. Oras huvitava referaadiga John Donne'i elust ja loomingust, kes, olgugi et Shakespeare'i kaasaegne, alles äsja inglise kirjandusellmas määrauale kohale pääsnud. Lisaks andis dr. Oras lühikese ülevaate ühingu töökavast: esmalt inglisekeelse konversatsioonigrupi asutamisest, siis kontaktiloomise võimalustest Inglismaaga ja Ameerikaga. Inglismaaga ühenduse astumise asjus oleks põhjust loota eriti eesti saadiku dr. O. Kallase heatahtlikule kaasabile, kuna Ameerikaga sidemete loomine sõltub ehk kergemalt ameerikalaste suurema aktiivsuse tõttu oma-maa kultuuri lewitamise ja propageerimise alal.

Uue ühingu juhatusse walitl: esimeheks — dr. A. Oras, abiks mag. Silwet, peasekretäriks üliõpil. A. Pert, abideks üliõpilastele: A. Toman, W. Poissmann ja N. Luiga, laekuriks üliõpil. H. Paalmann.

Nõukogu esimeheks waliti rektor J. Kõpp, liikmeteks: riigikohtu esim. Parts, probur. Rägo, prof. J. Lwark, pr. Oleff, prof. Schlossmann, prof. P. Kogermann, dr. J. Kopwillem, pof. A. Piip, dr. Luik, wälisminister J. Tõnisson, prof. J. Piper, prof. P. Haliste, konsul O. Rüütli, prof. Treiberg. Asemikeks: dr. J. Karlson, riigikohtunik J. Lõo ja dots. H. Perlitz.

Kaitsemalewa traditsiooniline kewadpidu.

25. sp. korraldab Tartu maleva kewadpeo, nagu igal aastal. Käesolew pidu on wiimane sel aastal, mil kaitseliit kadanikkude poole pöörab. Tänawune kewadpidu on huvitaw ka selle poolest, et Johan Pahlbärk selleks puhuks on loonud näidendi „Juhan Pahlbärk otsib relwa". Tegelasteks on Juhan Pahlbärk ise, tema naine Juta, Noorkaitseliitlane j.t. Juhatab malewlane B. Pärli. Näidendis leiawad käsitamist meie praeguse elu-olu igapäewasemad pildid, nagu: tiuduskuninganna, wekśel ja sellele giro nurumine j. p. t.

Ühtul esined kirjanik August Gailit oma uuema tööga; laulab pr. Kopli-Wiegandt ja üliõpilaskonna segakoor. Pidu on kinnine ja kutseid saab kaitsemalewa staabist, Karlowa t.

Kaks nõrka maawäringut.

Meteoroloogia observatooriumi seismograafid registreerisid esmaspäewal kell 10.39 min. nõrga maawäringu, mille kolde kaugus Tartust umbes 1600 km lõuna pool.

Teise maawäringu registreerisid seismograafid kolmapäewal kell 3.10 min. See oli niiwõrd nõrk wäring, et ei saanud suunda ega kaugust kindlaks määrata.

Toimetusele saadetud kirjandus.

Knut Hamsun. **Hulkurid 3.** Looduse kroonine romaan. Nr. 128.
„Eesti Kirjandus" nr. 4.
J. Wellner. Kõrtwalekaldumiste hävitused ehk loogikawastus meie wiletsuste kohutaw allik.

Kiriklikud teated.

Eliksoli Kirik. Neljap. 23. apr. kl. 1/27 õ. nädalajumalateenistus. Juht. stud. theol. K. Steinberg.

Tartu Naisseltsi liikmete-õhtu neljapäewal, õhtul kell 8. Kõneleb pr. H. Johanson mejilaste pidamisest.

Maarja Kirik. Eraleer poiss- ja tütarlastele algab 23. aprillil kell 2 p. l. õpetajamajas.
Õp. R. Funcke.

Immaanueli kogudus. 28 õp. kl. 8 õhr. piibliseletuse jumalateenistus. Laululehed.
K. Kaups.

Õnnetused ja kuritööd.

Tõõriistade wargus. Karl Jürgensonilt Kastani tän. nr. 149 warastati koridorist tisleri tööriistu 6 kr. 90 sendi wäärtuses.

Lampide wargus. Neolas asuwas Hõigard ja Schultzi raudtee ehitamise sepikojast warastati kaks lukslampi 120 kr. wäärtuses.

Sulekoti wargus. Tähtwere tän. nr. 86 warastati pööringult üks suur sulekott 25 kr. wäärtuses.

Sport.

Tennise kursused.

Kehakasvatuse instituutlane ja tenniseõpetaja V. Lepik korraldab 29. apr. alates tennise kursused ühes teoreetilise osaga. Kursustel õpetatakse ojawõtja individuaalselt wälja. Kursuslaste registreerimine on J. Kiwastiku spordiriistade äris, Rüütli tänawal.

Kirjawastused.

A. P. — Pühajärwel. Saadetise esimene osa on wananenud, teine osa aga meil juba üldise kirjeldusena ilmunud.

P. G. P—s. Teie soowile ei saa wastu tulla, sest wastawad jõud on olemas.
K. K. Elwas. Teade wananenud.

Wastutaw toimetaja Oskar Mänd.
Wäljaandja Eesti Kirjastus-Ühisus „Postimees".
Trükitud „Postimehe" trükikojas, Tartus.

Teisipäeval, 21. aprillil s. a. surma läbi lahkunud seltsiliiget

Henn Maide't

mälestab leinas **Tartu Majaomanikkude Selts.**

Seltsiliikmeid palutakse reedel, 24. aprillil kell 3 p. l. koguda Lepiku tän. 5 lahkunud seltsiliiget ärasaatma.

MATUSEKOMITEE.

Tartu Ühispanga
KORRALINE PEAKOOSOLEK

peetakse **pühapäeval, 26. aprillil 1931. a. kell 9 homm.** «Vanemuise» väikses saalis.

PAEVAKORD:
1. Koosoleku avamine ja juhataja valimine.
2. Välisrevisjoni protokolli ettelugemine.
3. 1930. a. aruande ettelugemine.
4. 1930. a. puhtakasu jaotamine.
5. 1931. a. eelarve.
6. Mitmesugused juhatuse ettepanekud.
7. Valimised põhikirja järele.
8. Läbirääkimised.

Juhatus.

MÄRKUS: Põhikirja § 47 järele on peakoosolek otsusevõimeline igasuguse liigete arvu koosolemisel.

Müümised

Kahe hobuse
wedruwanker
müüa, mida võimalik ümber teha ka ühe hobuse jaoks. — Järele küsida Mäksa mõisas ringkonnavalitsejalt.

Jalgratas
peaaegu uus, juhuslik. müüa. Riia tän. 14, krt. 2.

2 lehma
müüa Vana-Kuuste «Postil». Joh. Voitk.

Müüa odavad
kampsonid ja sukad
Lodja tän. 5, kudumistööstus.

Maja
müüa Tartus, südalinnas. — Lähemaid teateid saab Kitsas tän. 13, G. Pille, kella 3—6 p. l.

Müüa odavahinnaline koralik, hea häälega
tiibklaver
Tartus, Riia tän. nr. 19—5.

Müüa
odavasti **mööbliraud, poltid, puurid ja mööblikrihvid.** Lukuseppadele spiraal rauapuurid igas suuruses. Promenadi tän. 8, mööbliäris.

Müüa hani ja kana
sulgi
ja **sulepatju.** Karlova t. 14, krt. 1.

Müüa elukoha muutmise pärast Tallinnas, Valge tn. 8 uus väike kivist
elumaja
talli, pesuköögi ja 6300 r. m. päriskrundiga ja paemurrud. Narvas suur Kreenholmi prospektil 2100 r. meetrit aiamaad. Teateid Tartus, Tiigi tän. 4—3.

Müüa
taksomeeter,
klaaskapp ja hobuse sõnnik ära anda. Raekoja tn. 51.
Otsa.

Edasi anda Tartumaal kauplemiseks 3-da järgu
äritunnistus ja tubaka müügiluba,
31 aasta peale. Pakkum. palun selt. „31 aasta" all.

Müüa
pandor
ja tuluselkäimise **lootsik** ühes laternaga. Aleksandri tän. 132.

Müüa:
pruugitud tammepuust kummut-kapp, diivan, trümoo, vask kohvimasin, käi ja õlleankur (55 toopi). Pärna 22—2.

Hea
koorelahutaja
(patent) müüa. Kaubahoovis nr. 23-a, keldripoes.

Tööotsimised

Prouad. üksik naisterahvas, raskes seisukorras, palub
talitajaks
ehk muud tööd. Teat. selt. „Paluja" all.

Võtan enese peale
majade remonteer- ja ümberehitusi.
ka uusi ehitusi mõõdukate hindadega. Kirjad selt. „Remonttööd".

Korralik
maatüdrut
otsib teenistust linna või maale. Riia maantee 2—1.

2 tüdrukut
soovivad linna ehk maale ühte talu, on mõa töödeg vilunud. Uus tän. 2—5.

2 kuu palk
sellele, kes võimaldab prellile koha kontorisse või ärisse müüjannaks, linna ehk maale, oskab raamatupidamist ja masinakirja. Kirjad «Postim.» raamatukpl. «Miira 18» all.

Maatüdruk soovib maale
tüdrutuks.
Kaubelda Raekoja nr. 62—4.

Vilunud lokkija
soovib kohta, olen nõus ka meestööd tegema. Pakkum. selt. «Lokkija» all.

Kaks suuremat tütarlast soovivad maale talusse
karjaseks.
Raekoja 69—4, hoovimajas.

Kaks korralikku
maapoissi
soovivad kohta maale, aasta ehk suve peale. Tulla neljapäeval, 23. skp. kella 10—1 vastu Kaubahoovi «Odessa» hoovi.

Tunnid

Kogemustega meesõpetaja annab
inglise- ja venekeele tunde
Õpet. kõnelema 3 kuu jooksul. Teat. kirjal. Kivi t. 61.

Saksa keele tunde
annab vilunud õpetajanna. **Pianiinol** võib harjutada. Jakobi uul. 4—8.

Majaomanikud! Otsin
toiduainete- ja piimakaupl. ruume
ühes elukorteriga nüüd ehk 1. maiks. Pakkumised selt. «Ruumid» all.

2.500 kr.
kautsjoni võimeline perenaine soovib kohta. Teat. Riia tän. nr. 67—20, IV kord.

Linna lähidal väljarentida
suur viljapuuaed
ühes mitmesaja marjapõõsaga Teateid saab Vana tän. 17, II kord.

Läti saatkond Eestis
sellega teatab
kõigile Eestis elutsevatele
Läti kodanikkudele
välispasside omanikkudele, et vastavalt Läti Vabar. Valitsuse määrusega (avaldatud Valdibas Vehstn. nr. 82 — 1931. a.), alates k. a. 1. maist, välispasside eest võetakse järgmine **passimaks:** põhimaks passiraamatu eest Ls. 10.—, ehk Kr. 7.50, ja iga kuu eest, mille peale pass antakse — Ls. 6.— ehk Kr. 4.50.
Tallinnas, aprillil 1931. a.
LÄTI SAATKOND EESTIS.

Kärevere parvest on ülesõlt
jäämineku tõttu
ajutiselt suletud
alates 23. aprillist s. a. Ümbersõit Kärevere**st Vasula silla kaudu Tartu ja ümber**pöördult.
TARTU MAAVALITSUS.

C. F. Daugull.
Aiandus Tartus, Riia mnt. 27. Telef. 109.
Soovitab kevadiseks istutamiseks **viljapuid, marjapõõsaid, jahukastevaba soome tikkerbere, roose, hõbekuuski, pulesteepuid.**
Hinnakirjad hinnata.

Ükski kirjaoskaja ei saa läbi,
kui temal puudub
taskuraamat
Suures valikus omast töökojast
soovitab
„POSTIMEHE" raamatukauplus,
Tartus, Suurturg nr. 16.

Tõrva linnavalitsus vajab alates 1. maist eelolevaks ehitushooajaks
kutseõiguslist tehnikut ehk nooremat inseneri
kes on olnud tööde juhatajaks ja tunneb eriti killustikteede parandustöid ning bituumendamist ja üldse ehitustegevust (hooneteehitused). Palk 150 kr. kuus. — Eratööde tegemine lubatud. Tempelmaksustatud soovi-avaldused ühes lühikese elulookirjeldusega ja tunnistuste ärakirjadega saata linnavalitsusele 27. aprilliks s. a.
Tõrva linnavalitsus.

Hea tiibklawer
on müüa. Vaadata kella 11—2. Tartus, Pepleri tänaval nr. 3—2.

Melanees, siidi-, poolsiidi-, mööbli- ja madratsiriiet suures valikus, suurel ja väiksel arvul, soovitab
K-m. «Tekla»
vabriku ladu Tartus, Aleksandri nr. 6, telefon 1-95.

Müüa Karlova linnajaos
wäike maja
ühes suurema krundiga. Küsida Filosofi tän. nr. 1, kella 9—11 homm.

Vilunud meistrit
vajame eksportkastide tööstuses, nimelt: automaatkoonussaagide, band-, kapp- ja säumersaagide peale. Palutakse ainult töötundjat isikut oma pakkumised ühes dokumentidega kirjalikult esitada Majandusministeeriumi Tööstuseametile.

Võõrastemajadele
Asutustele
Äridele ja teistele
trükitud plakaate
Odavad hinnad
Suitsetamine on keelatud
Tulekahju teadaandmise lähem koht
Võõrastele sissekäik keelatud
Prahi mahaloopimine keelatud
Palutakse toiduaineid mitte puudut.
Hommiku-, lõuna- ja õhtusöögid
Karastavad joogid
Soojad söögid
Äri on kinni
Palutakse koeri mitte kaasa võtta
soovitab
„POSTIMEHE" RAAMATUKAUPLUS,
Tartus, Suurturg nr. 16.

Tööpakkumised

Lapsekasvatajat,
vilunud keelte- ja muusikatundjat, vaja kohe väiksema lapse juure. Teatada Pärnu, „Pärnu Päevalehe" talitusse „Lapsed".

Sepp,
kes traktoriga ümberkäia oskab, võib koha saada maale. Tunnistused tarvilikud. Teat. selt. «Sepp» all.

Õmbleja
vajab õpilasi Mäe tän. 27—4, hiljem võib palgaliseks jääda.

Tarvis linna lähedale talusse
poissmees sulast.
Ülesanda Narva tän. 13, kella 8—10, küsida majaomanikult.

Kavastu Viira koorejaama vajatakse mees ehk nais
meierioõpilast-teenijat,
kes sellel alal tööd tunneb. Kaupa teeb kohapeal meier. Telefon 13, II.

Vajatakse vilunud
lokkijat.
Kaupa tehakse Võru tn. 74, juuksetööstuses.

Õmbleja vajab tütarlast
käealuseks.
Aadress üles anda selt. L. M. tähtede all.

Kohe tarvis
riidevärvijat.
A. Kuhi riidetööst., Antslas.

Korteripakkumised

Korter,
1-toal., päiksepaisteline üürile anda. Aleksandri 84—14.

Remonteeritud keldri-
korter,
ilus päiksep., 2-toaga, elektriv. ära andä Maarjamõisa t. 19—2.

Korteriotsimised

Vajan ilusat
möbl. tuba
kesklinnas, erasissek. ja elektrivalg. Teat. saata ühes hinnaga selt. „Mugav tuba".

Väike perek. soovib 2-toal.
korterit
Kivi, Pika ja Raekoja tän. ümbruses. Teat. Vene tn. 9, G. Massakas'e tööstusse.

Korterit
vajab korralik perekond 2—3 toa ja köögiga kesklinna, 1. maiks või edaspidi. Teat. saata selt. «2—3» all.

Ostmised

Soovin osta puhastverd Dobbermanpintšeri tõugu
kutsikat.
Pakkum. selt. «K. P.» all.

Leitud

Noor isane hunditõugu
koer leitud.
Kätte saab kuulutuse kulu eest. Lootuse tän. 21—4.

20. skp.
10 kr. raha
unustatud Jaani t. 18, koloniaalärisse. Kätte võib saada sealtsamast.

Härra E. Kisberg'i kaupluses
Kambjas
müüakse **„Postimehe"** ja **„Maamehe"** üksiknumbreid.

Täiuslik Töe prohv.
Peep (Astro Hiro)
Täpne saatus, õnn.
Uueturu 25.
24. apr. rahukogus. Väljalõig.

Teadaanne.

Tartu linnavalitsuse kinnisvara- ja korteriosakond teatab, et

mootor- ja sõudepaatide sadamad

antakse rendile avalikul enampakkumisel käesoleva aasta navigatsiooni hooajaks 24. aprillil s. a. kell 10 homm. Gildi uul. nr. 8, tuba nr. 4. Pakkumisest osavõtjail tuleb enne pakkumise algust sissemaksta Kr. 10.— tagatisraha. Sadamate senistel pidajatel on pakkumisel eesõigus, kuid pakkumisest võivad osa võtta ka teised paatide pidajad Tartus, kes ei ole olnud sadamate rentnikud. Linnavalitsus jätab omale õiguse pakkumiste tühistamiseks.

Tartu linnavalitsus.

Esimene Eesti Piimamasinate Vabrik
GUSTAV PEETS
Tartus, Võru tän. 100. Telefon 5-35.
Ostab ajakohase hinnaga lärchi (saksamaa kuusk, okaslehi) ehk männi
PAKKE
ilma oksteta 6,5 meetr. pikad, ladva läbimõõt 16—21 tolli.

Teadaanne.

Tartu linnavalitsus teatab seega, et 25. aprillil s. a. kell 10 hom. antakse rendile avalikul enampakkumisel kinnisvara- ja korteriosakonnas, Gildi tn. 6, tuba nr. 4,

ujula einelaud

aja peale 15. maist kuni 15. oktoobrini s. a.

Pakkumine algab linnavalitsuse poolt kindlaksmääratud alghinnast.

Pakkumisest osavõtjatel tuleb enne pakkumise algust kr. 50 tagatiseks ja allakirjutada pakkumistingimused.

Linnavalitsus jätab omale õiguse pakkumiste tühistamiseks.

TARTU LINNAVALITSUS.

30. aprillil s. a. kell 12 saab Leebiku piimaühingus
aurukatla sissemüürimise töö
vähempakkumisel välja antud.
JUHATUS.

Alfr. & Lydia Otsing'i
raamatupidamise ja masinkirja kursused.
Tartus, Aia t. 8 (hoovis). Asut. 1913. a. Uute õpilaste vastuvõtmine gruppi ja üksikult. Lõpetajaile kutsetunnistus ja võimalusel kohakuulamine. Lähemat kursuse juhatajalt.

†

Lühikese raske haiguse järele lahkus minu südamest armastatud abikaas, meie hea hoolitseja isa, äi ja vanaisa

Ernst Oberleitner

Sünd. 8. jaan. 1854. a.
Surn. 21. apr. 1931. a.

Üleviimine Mellini kliinikust Jaani kirikusse reedel, 24. aprillil kell 7. Matmine laupäeval, 25. aprillil kell 5 vanale Jaani kalmistule.

Sügavas leinas omaksed.

Pika, kannatusrikka haiguse järele lahkus 21. skp. kell 18,55 vaikselt meie keskelt 55. eluaastal minu sügavasti armastatud, hea ja unustamata abikaasa, meie emake, tütar ja õde

Maria Suija

(Sünd. Tressunow).

Sügavas kurbuses

abikaas, lapsed, ema, õed ja vennad.

Oma lugupeetud ülem-varaholdjat

Ernst Oberleitner'i

mälestab kurbuses

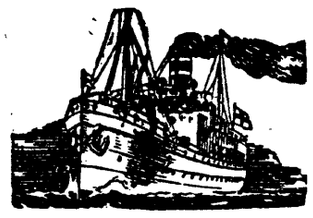
T. V. T. Aurupritside jaoskond.

Finska Angfartygs Aktiebolaget
Helsingfors.

RUD. CHRIST. GRIBEL
Stettin.

Korrapärane reisijate ühendus jääkindlate reisijate kiirraurikutega

„Ariadne“
Kapt. H. RÖNNGREN.

„Nordland“
Kapt. V. NEUMANN.

Tallinnast — Stettini.

Aurik «Ariadne» laup. 25. apr. kl. 15.00
„ „ laup. 9. mail kl. 20.30
jne. igal laupäeval kl. 20.30.

Aurik «Nordland» laup. 2. mail kl. 15.00
„ „ keskn. 13. mail kl. 15.00
jne. igal kesknädalal kl. 15.00.

Tallinnast — Helsingi.

Aurik «Ariadne» esmasp. 4. mail kl. 10.00
„ „ reedel 15. mail kl. 10.00
jne. igal reedel kl. 10.00.

Aurik «Nordland» esmasp. 27. apr. kl. 12.00
„ „ „ 11. mail kl. 12.00
jne. igal esmaspäeval kl. 12.00.

Lähemaid teateid, kohtade ettetellimisi ja sõidukaartide müük Tallinna esindajate läbi

Aurik «Ariadne»
Carl F. Gahlnbäck — Vana-Viru t. 11, tel. (200) 81 ja (20) 704. Tel. a. «Gahlnbäck»

Aurik «Nordland»
N. Christiansen & Co — Lai t. 34, tel. (2) 16-66 ja (2) 21-66. Tel. aadr. «Fach»

Muudatused võimalikud.

Surma läbi lahkunud auliiget ja kauaaegset ülemvaraholdjat

Ernst Oberleitner'it

mälestab sügavas kurbuses

Tartu Vabat. Tuletõrje.

«Vanemuise» teater
Neljapäeval, 23. aprillil kl. 8 õ.
Viimast korda.

Kuulsuse hind.

M. Andersoni ja L. Stallingsi näidend 4 vaatuses.

Pääsetähed 40, 60, 85 ja 110 senti ühes riidehoiuga.

Laupäeval, 25. aprillil kell 8 õ.

Minu beebi.

M. Hennequini jant 3 vaat.

Pääsetähed 40, 50, 60, 85 ja 110 senti ühes riidehoiuga.

Hollandi seemnekauplus
Tartus, Sõõgiturg 5.
soovitab kõrgeväärtuslisi
SEEMNEID
Osakonnad:
Elvas, Kesk tn. 36, Orlo kauplus.
Osulas, Tillmanni kaupl.
Narvas, Peetriturg 55.
Rakveres, Laada t. 23, Rosenbergi kpl.
Viljandis, Leokese kpl.
Pärnus, Jäneselja nr. 4, Ruiso kpl.
Esitajad igas alevis.
Keskladu:
Tallinna, Valli tn. 8.
Müük suurel ja väiksel ylisil

„VANEMUINE“
Esmaspäeval, 27. aprillil kell 8 õhtul.
KLAVERIKUNSTNIKU

Valentine Riives'i

KONTSERT

Eeskavas: Schubert — Sonaat a-dur op. 120, Chopin — Fantaasia f-moll, Polonees es-dur, Rameau-Friedmann, Schumann, Liszt-Chopin — Poola laul, Liszt — Rhapsodie nr. 12, Liebestraum, Etude nr. 10 ja teised.

Pääsetähed 210 s. kuni 60 sendini, õpilastele 35 senti ühes riidehoiuga.

Dr. H. Piirako
Naha-, sugu- ja sisehaigused.
Kosmeetika.
Vastuvõtmine igal ajal.
Tartus, Raatuse tän. 12

Dr. A. LENZNER
Naha- ja suguhaigused. Kosmeetika.
Könet. 10—12 ja 5—7, pühap. 10—12. Soovikorral ka teisel kella ajal kokkuleppe järele.
Tartus, Rüütli t. 25—4
(Vastu Jaani kirikut).

Ämmaemand-masseerija
E. ELLER
Tartus, Raekoja tän. 35

Ämmaemand
E. Liibusk
Tartus, Raekoja (Raatuse) tän. nr. 12, III korral.

Ämmaemand-masseerija
E. Kamsen.
Tartus, Jaani tän. 15, III kord

TARTU MEESLAULU SELTS 1923

„VANEMUISES“
Reedel, 24. apr. kl. 1/2 9 õ.

Soome laulude kontsert

Juhataja **E. Tubin.**

KAVAS:
Sibelius, Merikanto, Kuula, Palmgren, Törnudd, Haapalainen, Hannikainen

Kaastegevad:
K. Ots (tenor), **O. Roots** (klaver) ja 80 liikmeline **meeskoor.**

Pääsetähed: 50—150 senti saada seltsiliikmetelt ja kontserdi päeval alates kl. 5 «Vanemuise» kassast

---

KAABUSID

suures valikus odavate hindadega soovitavad

Venn. Lepp
Tartus, Promenadi tän. 2.

Odavad jalanõud

Tartus, Riia tän. nr. 22-a

H. Vester'i ärist

ostate daamide ja härrade jalanõusid imeodavasti. Suur valik moodsaid fassonge kõige paremast materjalist. Töö headuse eest vastutus.

Austusega
H. VESTER.

Hinnad on kindlasti odavamad kui mujal.

Pika vaevarikka kannatuse järele lahkus siit ilmast 19. apr. kell 9 homm. 85. eluaastas meie kallis unustamata emakene, vanaema ja vanavanaemake

Mai Tent

sünd. KOHU.

Matmine 26. aprillil kell 3 p. l. Prangli „Nahalt“ Kambja kalmistule.

Sügavas kurbuses **lapsed, lastelapsed ja lastelastelapsed.**

Töötsimised

50 kr.

sellele, kes muretseb energilisele, karskele kommertsgümn lõpetanud ja seitsmeaastase äripraktikaga noormehele vastava koha. Olen kolm aastat teotsenud ärijuhina talurahva kaupl., valdan 3 keelt, tunnen raamatupidamist ja masinkirja. Pakkum. slt. kuni 1. maini s. a. sõna „7 aastase“ all.

Kaks keskealist
maanelut
soovivad kohta linna või maale. Võivad ka perenaiseks minna ja suuremasse karja. Võru tn. 118—4.

Kautsjonivõimeline I liigi

autojuht

vajab vastavat kohta. Tunneb ka äri ala. Kirjad slt. „A. G.“ all.

Soovin osta linna lähedale vähemat

talu ehk asunduskohta.

Palun teatada Lille tn. 20, majahoidjale.

Ehituskrunt

Maarjamõisa tänaval, suurus umbes 8000 ruutmeetrit, tänavaäärt cir. 110 meetrit, ühes tükis ehk osakaupa **müüa.** Ligemaid teateid A/S. Whishaw kontoris, Tartus, Tiigi tänav nr. 39.

Veski sisseseade:

prantsuse turbiin, neljavaltsi tool, sõeluja (Reuter) ja **koorimismasin „Germania“** veski suurendamise tõttu müüa. Masinad vähe töötanud ja täiesti korras.

Aadress: Tartu, Roela, V. Elken.

Korteripakkumised

Kesklinnas suurem

korter

(6 tuba) 1. mail ära anda. Järele küsida Lossi tn. 1—3, teisel korral, enne lõunat.

Korter,

2 tuba keeduvõimal. saada Jaama tn. 65—2.

Kaheliikmeline perekond otsib korralikku

korterit,

2—3 toa ja kõrvalruumidega. Pakkum. slt. „1898“ all.

Tuba

ära anda. Linda tän. 16—4.

---

21. aprillil s. a. suikus lgavesele unele minu armas mees, meie isa ja vanaisa

Henn Maide

Sünd. 11./23. dets. 1847. a.

Arasaatmine leinamajast, Lepiku tän. 5 24. aprillil s. a. kell 15 — Tartu Maarja kalmistule.

Leinajad omaksed.

Tuntud

selgetnägija ja frenoloog

E. M. Kraft

Ainuke õige ettekuulutaja, kes saatuse ära ütleb. Läbisõidul peatub ainult lühikest aega Tartus, Puu tänav 17, kort. 2, hoovipeal majas.

Kuulsalm hiromant
Ainuke tõetundja kes inimese saatuse ära ütleb. Turu tän. 75—4.

Laevas
võtab «POSTIMEHE» ja «MAAMEHE» tellimisi ja kuulutusi vastu hr. Jak. Kütt.

Sale, blond daam!

kes 20. skp. õhtul viibis ülikooli aulas ja lahkus Jakobi tn. sihis, lubage end näha neljap. kell 6, kino Centrali ees, ehk teatage aadress kirjalik. slt. „Ilus mõte“ all.

Elumuutmise pärast headel tingimust. kohe ära anda

toiduainete kauplus

ühes eluruumi ja leivategemise toaga. Teateid saab härra Lippu kaupl., Holmi tän. 1.

Elwas

võtab **„Postimehe“** ja **„Maamehe“** tellimisi ja kuulutusi vastu ja müüb üksikuid numbreid
B. ORLO, Kesk tän. 34.